

Nummer 5 3 februari 2022

pris 15 kr **SWISH 1 235 393 053**

Den blågröna utförsäljningen till Engelska skolan tillfälligt stoppad!

Fullmäktigebeslutet om att sälja skolfastigheter och idrottshall i Gubbängen till IES uppskjutet i en månad. Nu gäller det att skapa politisk press på Miljöpartiet för att stoppa affären. SID 5

GRUVMOTSTÅND: "Sluta ducka om Gällök, V!" Sid 3

KÄRNAVFALL: Vad gör det om 100 000 år? Sid 6

AMNESTY: Israel är en apartheidstat sid 8 – 9

Förhoppningsvis är drönerhysterin över

Det såg ut som att oidentifierade flygande dröner skulle bli vår tids motsvarighet till sovjetiska ubåtar i skärgården. Under någon vecka i mitten av januari verkade det som att illasinnade små fjärrstyrda farkoster från främmande makt härjade fritt i svenskt luftrum, speciellt i närheten av kärnkraftverk, och även om det inte sades rakt ut var det

självlklart att vi skulle misstänka ryssen.

Men av de 200 anmälningar som utretts av polisen har det mesta nu kunnat avfärdas. "På det stora hela rör det sig om felaktiga observationer, eventuellt om sådana som inte kan reglerna om var man får flyga. Det kan ha förekommit flygningar vid vissa

skyddsområden men vi har i alla fall inga indikationer på att det skulle vara någon främmande makt som ligger bakom", säger Per Engström vid polisens nationella operativa avdelning, NOA, till Dagens Nyheter.

Sedan mediehysterin har lagt sig har även antalet inrapporterade iakttagelser "dykt ganska

kraftigt", enligt Per Engström. Att dröner finns, och ofta används av privatpersoner för nöjesflygning råder det ingen tvekan om. Men som vanligt är lärdomen av detta att när media drar igång en skrämshysteri så börjar folk tro att de ser saker, oavsett om det är ubåtar, ufon eller Bigfoot i buskarna.

Per Leander

Tid för konspirationer?

LEDAREN # 5 2022

- ▶ Stolligheter som behöver tas på allvar
- ▶ Tecken på att ordningen är i gungning
- ▶ När vi utmanar makten blir den tydlig

I pandemins tider samlar de större massor än nästan några andra, antivaxxarna, Q-anonanhängarna. I förra veckans demonstration mot vaccinpassen i Stockholm vandrade en kille med kamera runt Sergels torg och intervjuade människor som berättade hur Covid-19 motsvarar bestens tal i uppenbarelsboken och förebådar antikrists återkomst, hur vaccinpass är ett led i införandet av *New World Order*, att pandemin inte existerar över huvud taget (och så vidare).

I USA pekar opinionsundersökningar på att uppåt 20 procent av befolkningen tror att det ligger sanning i Q-anonkonspirationen, det vill säga att en elit inom kändisvärlden och Demokratiska partiet i själva verket är pedofiler som utviner sinnesutvidgade droger genom att ritualmörda barn i masskala. Det låter så knäppt att vi slår ifrån oss alltihop, men när teorierna har förankring bland (eller utnyttjas av) republikanska politiker och andra högerpopulister runt om i världen måste vi ta fenomenet på allvar.

I liberal upplysningstradition förklaras konspirationstro som en fråga om kunskap och som något man kan utbilda bort genom källkritik (ofta genom att en utnämnd expert berättar hur det egentligen är), men ser vi på historien finns ett återkommande mönster. Konspirationsteorier florerar nämligen i tider när samhället är i dramatisk

omvälvning. Romerska imperiets sista århundraden. Frankrike före revolutionen.

I Rom följdes tidiga kristna grupperingar med enorm nit och brutalitet. Ur den erfarenheten föddes en tradition som brukar benämnas gnosticism och som kännetecknas av en syn på världen vi lever i som en ond plats, styrd från det fördolda av mörka, illvilliga krafter. Men varje människa bär på en gudomlig gnista och förmågan att vakna och se igenom illusionen och på så vis nå den större sanningen.

Känns det igen? "Vakna Sverige!"

Ibland uppstår konspirationstänkande bland de förtryckta, men minst lika ofta är det privilegierade som försöker förvandla sig själva till offer för att hantera en utveckling de inte förstår. Så föddes Illuminati-konspirationen under det sena 1700-talet bland franska rojalister som inte kunde acceptera att de lägre klasserna hade både mage och förmåga att resa sig. Så förklarades de socialistiska rörelserna på 1800-talet vara kontrollerade av judiska bankirer. Så förklaras idag Black Lives Matter och iden-

titetspolitiska proteströrelser som en kulturmarxistisk sammansvärjning för att undergräva Väst.

Idag befinner sig vanliga människor långt ifrån den verkliga makten. De stora ödesfrågorna kan vi inte rösta om, de framstår som omöjliga att påverka över huvud taget. Makten är ett förvirrande nätverk av överlappande intressen. Och trots all enorm rikedom och alla tekniska framsteg rusar vi bara snabbare mot katastrofen. Är det då egentligen så konstigt att människor greppar efter de förklaringar som står till buds? Faktum är att till och med den mest paranoida föreställning kan vara en tröst i en förvirrande tid. För även en ond plan innebär ju att det åtminstone finns en plan, att det finns någon ansvarig som kan avslöjas. Det är svårare att svälja att världen är kaotisk och att makten är blind. Att det ofta är helt vanliga människor som upprätthåller omänskliga och brutala strukturer, dessutom i tron om att de gör så gott det går. Därför ser sig ofta näringslivstoppar som humanister och miljövänner, och ytterst få byråkrater som

klubbar igenom avslag för utsatta människor identifierar sig med sina beslut. De tänker att de gör vad de kan inom de ramar som satts.

Grasserande konspirationstro är därför ett tecken på att det råder ett underskott på produktiv maktkritik i samhället. Att rörelser är för svaga som inte bara ifrågasätter utan också utmanar makten och pekar mot en annan maktfördelning. Som inte bara kräver förändring utan också vill vara en del av förändringen. Så länge makten förblir anonym framstår den som lika delar obegriplig och allsmäktig. Det är när vi utmanar ordningen som den blir tydlig. Det är därför vi måste ifrågasätta och utmana själva ramarna. Motmedlet mot konspirationsteorierna är inte upplysning och fakta utan organisering och kamp.

Antropologen och aktivisten David Graeber (som gick bort 2020) fångar situationen mer kärnfullt än någon annan: "Den yttersta dolda sanningen om världen är att den är någonting vi gör. Och lika gärna skulle kunna göra annorlunda." ■

Polen bygger Fort Europa

Fort Europa blir bokstavligen ännu mer av ett fort när EU- och Nato-landet Polen låter sig inspireras av Donald Trump och bygger en mur

längs gränsen för att hålla flyktingar borta. Muren ska bli 5,5 meter hög och 186 kilometer lång och ska vara klar till sommar, rapporterar Svt. Beslutet har tagits efter att ett par tusen migranter förra året via Vitryssland försökte ta sig in i Polen och vidare till EU. Flera människorättsorganisationer anklagar Polen för att ha avvisat migranter vid gränsen utan att pröva deras asylskäl.

PL

"Sluta sprida panik!"

Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj tycker att omvärlden är för alarmistisk vad gäller eventuella krigshot från Ryssland mot hans land. "Jag uppfattar inte situationen här som mer spänd än den var förut. Det verkar vara en uppfattning utomlands att det skulle vara krig här. Jag säger inte att en eskalering inte kan komma. Men vi behöver inte denna panik", sade han i ett uttalande i helgen enligt Reuters.

PL

Internationa len
Din lillasyster i storebrorsamhället

Marco Jamil Espvall
Chefredaktör

Emma Lundström
Redaktör

Per Leander
Redaktör

Rasmus Klocklång
Reporter

Johannes Jensen
Ledarredaktör

Jonatan Johansson
Redigering

Rätts(o)säkerhet för asylsökande

Sedan sommaren 2021 har ingen utvisats till Afghanistan. Direkt efter talibanernas övertagande förklarade en talibanledare att man välkomnade återvändande flyktingar, och att de skulle ställas inför en sharia-domstol. Efter det svängde Migrationsverket tillfälligt, men verkar nu, tyvärr, återvända till sin hårda linje. Det skriver asylrättsaktivisten Jan Stattin.

Ett rättsligt ställningstagande från Migrationsverket i november tycktes ge möjlighet till de flesta afghanska asylsökande att få uppehållstillstånd i Sverige. Men nu verkar det som om Migrationsverket av politiska skäl fortsätter sin hårda linje.

Den 27 januari skrev advokatbyrån Asylbyrå på Facebook: "Vi har många klienter från Afghanistan och flera är kvinnor... Min kollega hade nyligen en rättegång i migrationsdomstolen med en av dessa unga kvinnor från Afghanistan. Det anmärkningsvärda under den rättegången var att Migrationsverkets processförare pläderade för att kvinnan skulle utvisas då hon kunde "anpassa sig till rådande seder och normer i Afghanistan" och att omständigheten att hon var hazar, kvinna och återvändare inte var tillräckligt för att hon skulle anses riskera skyddsgrundande behandling enligt Migrationsverket. De uttryckte vidare att de begränsningar som kvinnan skulle möta avseende hennes rättigheter inte var så grundläggande att det var tillräckligt för att nå upp till förföljelse i utlänningslagens mening."

Asylbyrå kommenterar vidare: "Kan det verkligen vara i linje med vår utlänningslag och internationell rätt att utvisa en kvinna

till Afghanistan idag med hänvisning till att "hon kan anpassa sig" till ett liv under talibanernas sedvänjor och sharialagstiftning? Domen gällande kvinnans liv kommer om ett par veckor och vi får innerligt hoppas att Migrationsverket inte får gehör för sitt resonemang!"

Jag vill tillfoga: Det här förnekandet av skyddsskäl från Migrationsverkets processförare kommer igen i andra nyligen ingivna yttranden inför domstolsförhandlingar. Man understryker lugnet i landet, möjligheten av internflykt och det riskfria i att vara ateist i Afghanistan, bara man inordnar sig. Ingenting om riskerna för den avvikande, normbrytande och västerniserade återvändaren eller om andra skyddsgrunder som tas upp i Europeiska stödkontoret för asylfrågor, EASO:s rapport som ligger till grund för det Rättsliga Ställningstagandet som kom den 30 november. Jag känner också oro för att domstolen bara följer migrationsverkets beslut och inte gör en egen bedömning, vilket tyvärr inte är ovanligt och är ett direkt slag mot att en överprövning skall vara ett skydd för den asylsökande.

Det är svårt att tänka sig annat än att Migrationsverkets ledning ger signal att utvisningarna skall fortsätta oavsett vad det innebär

för den enskilde asylsökande. En chef på Migrationsverket har bekräftat att man utvisar de man kan för att få upp statistiken. Det är definitivt mot utlänningslagen, som alltså hanteras som underordnad det politiska spelet i dag.

Det är en mycket obehaglig utveckling vi bevittnat sedan 2015, väl dokumenterad i avsnitten om rättsosäkerheten i boken *Den onödiga flyktingkrisen*. Det verkar som den utvecklingen kan drivas vidare till och med i det läge som idag råder i Afghanistan!

Det finns ytterligare en oro beträffande Afghanistan. "Inte en spänn ska gå till talibanerna!" twitterade utrikesminister Ann Linde när talibanerna tog över Afghanistan. Nu pågår en humanitär katastrof i landet där många miljoner människor svälter. Om bistånd inte förs in i landet kommer svältdöden att bli vanlig. Norge, flera andra länder och representanter för EU har haft överläggningar med talibanernas ledning. Sverige avstod. Men kan vi känna oss säkra på att dessa länder inte ställt återtagande av tvångsdeporterade som villkor för att släppa loss biståndet? Det har hänt förr, och kan hända igen. Om EU träffar ett avtal så kan Sverige använda sig av det.

Opinion

Jan Stattin

Nyligen uttryckte biståndsminister Anders Ygeman att i framtiden kan bistånd komma att dras in från länder som vägrar ta emot sina medborgare.

Då ska vi komma ihåg att en talibanledare har välkomnat återvändare från Europa, men att de ska ställas inför sharia-domstol när de kommer tillbaka.

Migrationsverket hänvisar i sitt rättsliga ställningstagande från 30 november 2021 till landrapporten från EASO 11 november. I den rapporten poängterar man att en rad grupper är extra utsatta i talibanernas Afghanistan: de som riskerar att tvångs-

”Inte en spänn ska gå till talibanerna!” twitterade utrikesminister Ann Linde när talibanerna tog över Afghanistan. Nu pågår en humanitär katastrof i landet”

rekryteras till talibanerna, barn, kvinnor, flickor, normöverskriddande personer, västernifierade personer, hbtqi-personer, personer med funktionshinder eller allvarlig sjukdom, hädare och avfallingar från Islam, vissa etniska och religiösa minoriteter – bland andra hazarer och shiamuslimer, personer som är inblandad i fejder, samt personer som inte har anknytning till Afghanistan. I denna rapport anger man också att internflykt inte är möjlig.

I januari 2022 kom EASO ut med ytterligare en rapport. Här påpekar man att sedan talibanernas övertagande i augusti 2021 kan dagsläget anses vara lugnare för befolkningen i stort förutom den humanitära katastrof som drabbar landet. Vägarna är säkrare även om kontroller sker och kvinnor inte kan färdas fritt. Men det framgår också att framtiden i landet är oklar och att centralregeringens kontroll kan ifrågasättas. Att granska det som sker i landet försvaras/omöjliggörs av att oberoende journalister har stora svårigheter att arbeta i Afghanistan. Journalister har, liksom tolkar med koppling till västländer, aktivister, hbtqi-personer och andra som inte anses följa sharia, flytt landet/fått hjälp att fly eller gömmer sig. För den som lämnat islam och för den som bedöms avvika från normen är läget ännu mer utsatt än när utvisningarna stoppades.

Jan Stattin

Artikeln är tidigare publicerad på onodigaflyktingkrisen.se

V måste ta ställning om Gállok!

Över 40 000 människor har skrivit på namninsamlingen för en levande kultur och ett gruvfritt Jokkmokk. Gruvmotståndet och klimataktivismen är större än någonsin. Till och med skribenter på sosseledarsidor, kan skriva sådant som att tiden är räknad för kalkindustrin på Gotland. Samtidigt håller Vänsterpartiet på att vika av från sitt tidigare klimatfokus. Just när

det är som mest relevant att ta ställning för omställning, för en hållbar framtid, går partiet en annan väg och lägger sig platt i avgörande frågor. Som den om Gálloks framtid.

Istället för att visa upp en kraftfull opposition mot näringsminister Karl-Petter Thorwalds sons gruvälskande uttalanden, väljer Vänsterpartiets ledare Nooshi Dadgostar att inte ta ställ-

ning. I en intervju med Expressen 31 januari, säger hon att hon inte har tillräckligt med underlag för att säga varken bu eller bä.

Det är svårt att ta ett sådant uttalande på allvar. För hur kan det vara svårt för en vänsterledare att ta ställning för urfolksrätt, mänskliga rättigheter, demokrati, miljö och klimat?

Hur kan det vara svårt att ta ställning mot ett skurkföretag som Beowulf Mining?

Det är ju inte en ny fråga. Beowulf Mining har velat bryta järnmalm i Gállok sedan 2006. Visst var det tyst om det till en början. Men ingen kan ha missat motståndssommaren 2013. Internationella medier gjorde

det i alla fall inte.

Hur kan det vara svårt att ställning mot en gruva och mot den sortens agerande som regeringen hittills uppvisat? Bara en sådan sak som att de nu har avsatt ett länsråd, på grund av att han konsekvent har varit gruvkritisk.

Vänsterpartiet verkar ha fått det här med att ställa sig på landsortsbefolkningens sida om bakfoten. Partiet talar om behovet av industrialisering. Men till vilket pris? Enligt Beowulf kommer en gruva i Gállok att ge 300 jobb i 14 år. Troligtvis kommer många av dessa jobb inte att tillsättas med lokal arbetskraft. På Facebooksidan Gruvfritt Jokkmokk har det påpekats att bland annat

Opinion

Emma Lundström

rennäringen ger betydligt mer långsiktiga arbetstillfällen, dessutom lämnar den inte bakom sig en förödd natur.

Regeringens beslut väntas i mars. Det är bara att hoppas att Vänsterpartiet och Nooshi Dadgostar hinner läsa på tillräckligt innan dess. Och sedan bete sig som ett riktigt vänsteralternativ till Socialdemokraternas gruvfanatism och historielöshet när det gäller hanteringen av landets urfolk.

Emma Lundström

FOTO: KOLONIERNA.SE

Privat skola gav falska betyg

Byggelever på Bergstrands vuxenskola i Bromma har fått falska betyg för kurser de inte har gått, avslöjar TV4:s "Kalla Fakta". Anledningen är att skolan ska få skattemedel för kurserna, trots att man inte har hållit dem. För varje falskt betyg som delades ut fick skolan 85 000 kronor. En före detta lärare på skolan säger till "Kalla fakta" att han satt felaktiga betyg på sina elever. Han uppskattar att han saknat underlag till mellan 50 och 60 procent av de betyg han satt. Han förklarar att det fanns en press att sätta godkända betyg eftersom man visste att det genererade mer pengar till skolan. Han hade inte heller behörighet för alla de kurser som han undervisade i. Lärarnas riksförbund rasar nu efter avslöjandet om att kommuner lägger ut vuxenutbildningar på entreprenad.

– Lärare tvingas begå våld på sin professionalitet. Det är otroligt allvarligt, säger förbundsordförande Åsa Fahlén. Det var i juni 2020 som regeringen beslutade att ge statliga skattepengar till kommunerna för att utbilda fler inom bristyrken, däribland hantverkare. Bara i Stockholm betalades över 100 miljoner ut till privata företag som bedrev yrkesutbildningar via komvux under 2021. Ett av företagen som fick ta del av dessa pengar var Bergstrands vuxenutbildningar.

Facklig kritik mot Arbetsförmedlingens konsulter

Arbetsförmedlingen har beslutat att ta in 100 konsulter från ett bemanningsföretag för att hjälpa arbetssökande att finna jobb. Men fackföreningen ST var mycket kritisk till förslaget och menade att myndigheten i stället skulle anställa egen personal. ST:s största invändning mot beslutet är att icke myndighetsanställda kommer att ha myndighetsutövning bland sina arbetsuppgifter.

– Statstjänstemannarollen innebär ett särskilt ansvar. Gör jag fel i min myndighetsutövning kan jag utkrävas ansvar i personalansvarsnämnden. Vi har också särskilda regler när det kommer till jäv. Det är en ordning som samhället har valt, men här rundar man den eftersom det inte går att kräva samma ansvar av en person som inte är anställd av myndigheten, säger Johan Eklund, vice ordförande för ST inom Arbetsförmedlingen, till tidningen Publikt. Enligt Johan Eklund är arbetsgivarens argument för att ta in konsulter att det är en lösning som ger såväl kundnytta som flexibilitet och underlättar för de redan anställda vid myndigheten, men det köper han inte.

– Jag ser det mer som ett tecken på brist på planeringsförmåga. Jag kan acceptera konsulter som en tillfällig lösning vid arbetstoppar eller liknande, men det här är något annat.

Kommunen ska erbjuda förskola

Att barn kommer i förskola bör vara kommunens ansvar, inte föräldrarnas, anser regeringen. Syftet är främst att i större utsträckning få barn till nyanlända att börja i förskolan. Det är i dag upp till barnets vårdnadshavare att ansöka om förskoleplats. Men för att få fler barn i förskola föreslår regeringen att kommuner i stället ska ordna förskoleplats åt barn i åldrarna tre till fem år.

– Varje kommun ska vara skyldig att genom uppsökande ta kontakt med föräldrarna till de barn som inte har en plats i förskolan, säger skolminister Lina Axelsson Kihlblom (S), vid en presskonferens.

Förskolan bedöms ha en viktig socialiserande funktion och barn som går i förskola har senare visat sig klara skolan bättre. Därtill är förskolan viktig när det kommer till att främja integration och språkutveckling i svenska för nyanlända barn. Att barn till utrikesfödda börjar i förskola är också en viktig pusselbit för att få utrikesfödda kvinnor i arbete i större utsträckning, i stället för att de är hemma med barnen.

V: "Pensionerna skulle behöva höjas ännu mer"

- ▶ Regeringen, V och MP överens om reformförslag
- ▶ Ger tusen kronor mer till alla fattigpensionärer
- ▶ Nooshi Dadgostar: "Nu tar vi ett bra första steg"

På måndagen presenterade socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi (S) tillsammans med Vänsterpartiets ledare Nooshi Dadgostar och Miljöpartiets språkrör Märta Stenevi det förslag på höjda pensioner för de allra sämst ställda pensionärerna, som var ett villkor för Vänsterpartiet att släppa fram Magdalena Anderssons socialdemokratiska regering i höstas. Förslaget innebär att alla med 12 000 kronor eller mindre i pension ska få ett tillägg på en tusenlapp i månaden. Från den summan trappas tillägget av successivt till de som får upp till 14 500 i pension. Tillägget är skattefritt och ska inte påverka utbetalningen av bostadstillägg för dem som har det. Allt som allt berörs en miljon personer av reformen, vilket är nästan hälften av Sveriges pensionärer.

– Vi menar allvar med att ta tillbaka kontrollen över välfärden och säkerställa att alla har en pension som går att leva på. Pensionerna måste höjas. Det handlar ytterst om respekt för de som varit med och byggt vårt land. För bland de som har det allra tuffast, finns också de som kämpat och slitit under hela arbetslivet, men som på grund av låga löner får en pension som det knappt går att leva på, sa socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi vid presskonferensen i riksdagen.

Vänsterpartiets Nooshi Dadgostar som hade satt press på regeringen för att höjda pensionerna sade sig var glad över det förslag som nu presenteras och som hon beskrev som den

Ardalan Shekarabi

Nooshi Dadgostar.

största pensionsreformen i modern tid.

– Det är klart att jag är mycket glad över att kunna stå här idag. Som ni minns i höstas var det här också villkoret för Vänsterpartiet att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister. Och för att föra er tillbaka till den tiden så var det visserligen tuffa förhandlingar och vi stod till en början långt ifrån varandra. Men jag tycker att alla partier som står här idag, har varit väldigt konstruktiva och utifrån sina utgångspunkter nu lyckats landa i en väldigt bra lösning som vi alla är nöjda med, sa Nooshi Dadgostar, men konstaterade också att det behöver göras mer för pensionärerna och att det här bara är början, om Vänsterpartiet får bestämma.

– Hade pensionssystemet följt den allmänna inkomstutvecklingen, hade vi idag behövt höja pensionerna med flera tusenlappar i månaden. Nu tar vi ett bra första steg. Men det är klart att mycket mer skulle behöva göras i det här pensionssystemet. Pensionerna skulle behöva höjas ännu mer och ännu bredare. Men att höja pensionerna för de sämst ställda är bra för alla, därför att höja golvet skapar en press uppåt.

Miljöpartiets språkrör Märta Stenevi påpekade att detta även var en jämställdhetsreform.

– Att höja de lägsta pensionerna är framför allt en jämställdhetsfråga. En stor andel av de med lägst pensioner är kvinnor. Av den grupp som nås av den här reformen kommer

ungefär tre fjärdedelar att vara kvinnor. Det säger framför allt en del av följderna av att vi har haft och fortfarande har en ojämsställd arbetsmarknad, och att inte minst hemarbetet tar olika stor del i mäns och kvinnors liv. Men alla i vårt land måste känna sig trygga med att den dag man slutar arbeta, ska man också få en pension som går att leva på, sa hon och fortsatte:

– Ingen ska behöva vara fattig i ett av världens rikaste länder. Miljöpartiet och jag är väldigt glada att vi tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har nått en överenskommelse som gör att äldre som idag tvingas leva på väldigt låga pensioner får mer i plånboken. Det kommer att underlätta vardagen för många äldre i vårt land, och det blir en oerhört viktig jämställdhetsreform som tar ett steg mot att sluta gapen i livsinkomst mellan män och kvinnor i Sverige.

Förslaget har tagits fram utanför riksdagens pensionsgrupp och ska nu läggas fram i riksdagen för en omröstning. Om förslaget går igenom i riksdagen ska det börja gälla från och med augusti i år och utökas under 2023. Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi förväntar sig dock att reformförslag accepteras av de övriga partierna.

– Det saknas ju knappast intyganden från de andra riksdagspartierna om att man vill förbättra för pensionärerna. Speciellt för dem med lägst pension. Nu blir det upp till bevis!

Per Leander

FÖRSLAG:

■ Reformen skulle innebära ett tillägg på 1000 kronor skattefritt till alla pensionärer som idag får ut mindre än 12 000 kronor i månaden.

Gubbängens Gymnasium klarade sig från försäljning – den här gången.

Beslut om skolförsäljning till IES i Gubbängen skjuts upp

Stockholms stads grönblåa styre vill sälja en skolfastighet i förorten Gubbängen till Internationella Engelska Skolan (IES), men när ärendet togs upp i kommunfullmäktige på måndagen slutade det med en återremiss.

IES är en av landets största skolkoncerner. Sedan 1998 hyr de fastigheten i Gubbängen av Stockholms kommun, men nu har kommunens politiska majoritet, bestående av allianspartierna samt Miljöpartiet, beslutat att de vill sälja den till IES. Det ingår i ett paket där även den intilliggande Gubbängshallen ska köpas av fastighetsbolaget Nystad, som även enligt avtalet ska bygga ytterligare en idrotts-hall samt en till skola i området. Nystad och IES har tidigare gjort precis sådana affärer i flera andra kommuner, och det finns långt gångna planer också i Midsommarkransen, en annan förort i södra Stockholm.

Oppositionspartierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ är alla starkt kritiska till affären, och efter en nära 90 minuter lång debatt i fullmäktige drev de igenom en gemensam återremiss. Det innebär att ärendet kommer tas upp igen om en månad, och partierna hoppas att det då sätts stopp för en försäljning.

– Just nu hänger allting på MP, de har chansen att faktiskt stoppa affären. MP på nationell nivå säger sig vara kritiska till marknadsskolan, och en absolut majoritet av deras väljare, inte minst i Stockholm, ser sig själva som vänster. MP kommer få svårt att se sina stockholmsväljare i

ögonen under valrörelsen om de väljer att gå vidare med försäljningen, säger Clara Lindblom, borgarråd för Vänsterpartiet.

Det menar även Robin Zachari, kanslichef på kampanjorganisationen Skiftet.

– I Stockholm har MP fått vara Moderaternas parkförvaltning mot att de säljer ut allt som M vill sälja ut. Det här ökar otydligheten kring vad MP står för.

Skiftet har under de senaste veckorna samlat in nära 5 000 namnunderskrifter i protest mot försäljningsplanerna, som de på måndagen lämnade in till stadsbyggnadsborgarrådet Joakim Larsson (M).

Även Marcus Larsson, lärare och ideellt aktiv i tankesmedjan Balans som granskar skolmarknaden, kritiserar MP.

– Kommunpolitiker har mycket få verktyg för att begränsa skolmarknaden, men ett av dem är rådighet över lokaler. Miljöpartiet i Stockholm väljer att göra sig av med det verktyget trots att de för en politik på nationell nivå som skulle innebära att kommunen kanske måste ta över IES elever. Det är oansvarigt.

Internationalen har sökt Miljöpartiet i Stockholms stadshus, som inte har återkommit.

Försäljningen av idrottshallen är ett separat ärende, som

inte togs upp under måndagens debatt. Gubbängshallen används i dag inte enbart av IES utan också av flera kommunala skolor och av 37 idrottsföreningar. Idrottsnämnden uppger i sin analys att det skulle bli dyrare för dem att hyra av en vinstdrivande aktör istället för som nu till självkostnadspris.

– Att sälja för att sedan hyra in sig i samma byggnad är som att sälja villan och ta in på hotell, sammanfattar Robin Zachari Skiftets syn på saken.

Styret menar att skolfastigheten i Gubbängen och andra som det vill sälja är ”icke-strategiska byggnader”, något som oppositionen inte instämmer i.

Clara Lindblom betonar kommunens lagstadgade ansvar att tillhandahålla skolplatser för alla elever:

– Även om IES bedriver skolverksamhet i dag finns det ingenting som säger att de är kvar där om 15 år, men det långa perspektivet måste kommunen ha. Vi måste ha skollokaler som vi äger ifall concernskolor stänger ner sin verksamhet, vilket ju har hänt tidigare. Skollokaler är i allra högsta grad strategiska fastigheter.

Hon menar även att den skola som enligt avtalet ska byggas i området åt IES kan slå hårt mot befintliga skolor.

– Det har inte gjorts några konsekvensanalyser för vad en expansion betyder för skolorna i närområdet. Det finns många lågstadieskolor i området som har upprustats och flera har byggts ut, så vi får se vad som händer med deras elevunderlag om IES expanderar.

Också Marcus Larsson från Balans håller med:

– Jag tycker att det är ett mycket kortsiktigt sätt att se på fastigheter. IES har sagt att de stämmer staten och stänger sina skolor om ett beslut om vinstförbud går igenom. Om det sker blir plötsligt alla skolor med elever från IES i strategiska.

Lisa Palm, gruppleddare för Feministiskt Initiativ.

Lisa Palm är gruppleddare för Feministiskt initiativ:

– Det grönblåa styret har en utförsäljningsplan för just skolfastigheter i hela Stockholm. Det innebär att vi förlorar flera strategiska fastigheter som gör att vi kan planera elevers utbildning. Det gör även att friskolor lättare kan etablera sig vilket kan tränga undan kommunala skolor. Kommunala skolor har det väldigt viktiga uppdraget att garantera alla barns skolgång, och om de dräneras på budgeten riskerar de att behöva läggas ner. Då lämnar man fältet öppet för marknads-skolan.

– Fi är även kritiska mot skolkoncernen IES i sig. Ägarstrukturen är oklar, Skolinspektionen får inte tag på vilka som är ägare, och under de senaste veckorna har det kommit vittnesmål om att man har en sexistisk klädpolicy där man mäter tjejers kjolar.

Joakim Larsson från Moderaterna motiverade i debatten försäljningen med att byggnaden behöver rustas upp och att skattebetalarna inte ska bekosta det åt en privat aktör, ett argument som Clara Lindblom säger.

– Självklart skulle IES betala en upprustning ändå, men via hyran till staden. Kommunen skulle inte bekosta det åt dem, utan det där är ett sätt att försöka blanda bort korten.

Istället menar oppositionen att planerna inte alls är ett rent ekonomiskt beslut, som Joakim Larsson menade, utan ett ideologiskt. Något som Larsson i slutet av debatten även medgav.

Det tar sig uttryck dels i frågan om huruvida staden ska äga skolfastigheter som hyrs ut eller inte, men också i hur avtalet är utformat. Dagens ETC avslöjade nämligen förra veckan att det finns en klausul om att IES ska betala en avgift på 25 miljoner kronor om de stänger eller säljer vidare fastigheten inom tio år, men om det beslutet beror på ändrade lagar eller regler som gör det ”kommersiellt ofördelaktigt” för IES att fortsätta eller om IES förlorar tillståndet slipper de betala ett öre.

– Det är uppenbarligen ett väldigt ideologiskt avtal skrivet för vad som är bäst för näringslivet, och inte skattebetalarna och stockholmarna. Avtalet är skrivet så att IES inte behöver ta några ekonomiska risker. Om politiken ändras kring vinstdrivande friskolor kan de lämna walkover, säger Lisa Palm från Feministiskt initiativ.

Hon påpekar även att staden får in 8,5 miljoner kronor om året i hyra för skolfastigheten, vilket är ytterligare ett skäl till att det är långsiktigt mer lönsamt att behålla den.

Också Robin Zachari menar att ideologin styr, och att det som stadens styre menar om att försäljningen i Gubbängen är ett pilotprojekt inte stämmer.

– Ordet ”pilotprojekt” låter som att det ska utvärderas, men utvärderingen är klar. Vatten är vått och Moderaterna vill ge bort offentlig egendom. Man kör på tills någon sätter stopp, och den enda som kan sätta stopp är väljarna i september.

Rasmus Klockljug

Robin Zachari, Skiftet.

Clara Lindblom, V.

Högersossar vinner nyval i Portugal

Söndagens nyval i Portugal bjöd på en oväntad överraskning. Det högersocialdemokratiska Socialistpartiet fick 42 procent av rösterna. Därmed sitter man inte bara kvar vid makten utan får dessutom egen majoritet med 117 mandat i parlamentet som består av 230 platser. Premiärministern António Costa, som styrt landet i sex år, behöver inte längre alliera sig med kommunisterna och vänsterpartisterna i Bloco de Esquerda (BE) som orsakade regeringskrisen i höstas när de röstade emot sossarnas budgetförslag. Dessa blev istället valets stora förlorare. Det radikala vänsterpartiet BE fick endast 4,5 procent, medan Kommunistpartiet fick 4,4 procent av rösterna, vilket tillsammans innebär att de förlorar 20 av sina tidigare 31 platser i parlamentet.

En av de andra stora överraskningarna är att det högerextrema partiet Chega gick från att ha ett mandat till att få tolv mandat i parlamentet och därmed blir Portugals tredje största parti. Det traditionella högerpartiet PSD ligger kvar på ungefär samma nivå som i förra valet med 28 procent av rösterna och får 71 platser. Det liberala partiet Iniciativa liberal går framåt och vinner sju nya platser.

Japanska staten stäms för cancerfall efter Fukushima

Sex personer i Japan stämmer bolaget Tepco som äger kärnkraftverket Fukushima. De hävdar att deras cancersjukdomar utlösts av den radioaktiva strålning som kom från den svåra kärnkraftsolyckan i Fukushima 2011. De målsägande var barn när olyckan inträffade och är i dag mellan 17 och 27 år gamla. De kräver sammanlagt 616 miljoner yen, cirka 50 miljoner kronor, i ersättning. Enligt deras advokater har samtliga fått diagnosen sköldkörtelcancer mellan 2012 och 2018. Enligt gruppens advokater är detta den första gruppstämning i Japan som har lämnats in av Fukushimaivånare med anledning av katastrofens följder för hälsan.

Kärnkraftverket Fukushima Dai-ichi var med sina sex reaktorer ett av världens största atomkraftverk. Tsunamin den 11 mars 2011 utlöste härdsmltor i tre av dem. Efter saneringsarbetet har japanska myndigheter hävdade att området åter är säkert att bo i, men få av de som tvingades fly har vågat återvända.

2 000 barnsoldater dödade i Jemenkriget

Närmare 2 000 barnsoldater har dödats i strider i Jemen på senare år. Det konstaterar en FN-rapport om den utdragna och katastrofala konflikten i landet. Barnen ska ha rekryterats av Huthirebellerna och enligt FN:s rapport har uppemot 2 000 barn i åldrarna 10 till 17 år mist livet i strid mellan januari 2020 och maj 2021. Enligt rapporten finns det läger och skolor där rebellerna lär upp barn till soldater. ”I ett läger fick barn så unga som sju år lära sig att rengöra vapen och undvika raketer”, står det i rapporten.

FN uppger att man i flera fall sett hur barn som trott att de ska få delta i olika kulturella aktiviteter sedan förts bort för att strida och där bistånd till familjer i nöd har villkorats av att barnen deltar som soldater i den pågående konflikten. Kriget i Jemen har pågått sedan 2014 där Huthirebeller stödda av Iran strider mot en internationellt erkänd regering som stöttas av en koalition ledd av Saudiarabien.

Industrisatsning i norr kan rekordhöja elpriset

Elbehovet i norra Norrland kommer att öka väldigt mycket som en konsekvens av alla planerade stora industriella projekt. Det är batterifabriken i Skellefteå som är under full uppbyggnad, det är LKAB:s järnsuampsprojekt, Stålverk i Boden, mineralgödsel fabriker.

Energikontor Norr som finansieras av Norrbottens kommuner har räknat fram att Norrbotten, som idag producerar cirka 9 TWh/år, kommer att behöva mer än tio gånger så mycket år 2045. Man hoppas att cirka 30 TWh kan importeras från Finland (kärnkraft), norra Norge (vattenkraft) och sydligare delar av Sverige. Som jämförelse var hela Sveriges elkonsumention förra året 134 TWh. År 2045 kan Norrbotten ha cirka 40 procent av hela Sveriges elkonsumention.

När Markbygdens Vindkraftspark blir klar kommer Norrbotten producera cirka 30 TWh/år. Om fyra år beräknas konsumtionen av el i Norrbotten vara lika hög som Norrbottens produktion. Från 2026 sker då ingen export till sydligare delar av landet. LKAB:s vätgasprojekt kommer att behöva 55 TWh och ska fungera så att när elpriset blir för högt stängs produktionen av och när priset blir lågt nog går den i gång igen. LKAB kommer således jämna ut elpriserna och vara en buffrande verksamhet för el-konsumtionen.

Det skulle behövas 20 kärnkraftverk för att fylla upp Norrbottens kommande elbehov, men

de hinner inte byggas i tid. De lär inte heller kunna finansieras och elen från kärnkraft blir för dyr. Det är dessutom för riskfyllt. Tidsåtgången för att bygga vindel från utredning till färdig produktion beräknas till 10–12 år. Dagens vindkraft är på 20 TWh och myndigheterna planerar för totalt 90 TWh – dvs 70 TWh ytterligare – och det lär vara det som Norrbotten behöver i runda slängar. Cirka 30 TWh beräknas komma från havsbaserade kraftverk. 90procent av vindkraften beräknas produceras i Norr- och Västerbotten. Inte lär Norrbotten kunna importera allt som kommer att fattas från grannområden!?

Det talas inte alls om hur elpriserna kommer att ändras. Område 1 (Norr- och Västerbotten) blir den region som har högst produktion och konsumtion. Den som är beredd att betala mest får elen. Tjänstemännen räknar med att priserna blir högst i landet i område 1! Hur högt det blir vågar de inte sia om.

Förutom detta är det EU:s inriktning att överföringskapaciteten mellan länderna ska utökas så att prisnivån för el jämnas ut inom Unionen. Priset sätts då av

Kommentar

den inom Unionen som är beredd att betala mest. Med andra ord är det inte alls säkert att Norrbottens industri har råd.

Elproduktionen sker inte i samhällets regi, så vart elen tar vägen är en fråga för ägarna och vem som betalar bäst. Det av USA svartlistade kinesiska företaget CGN äger 75 procent av Markbygden-projektet och har satsat en femtedel av de cirka 90 miljarder som investerats i vindkraft i Sverige. Det är väl troligt att det blir kineserna som blir en stor finansär av den gigantiska vindkraftsutbyggnaden som är på gång och det blir de som kan häva in skillnaden mellan billig vindkraft och höga marknadspriser.

2020 var nettoexporten från Sverige 25 TWh. 2022 beräknas nettoexporten bli 29 TWh. Hur stor del av den planerade gigantiska industriella verksamheten som blir av är ”skrivet i stjärnorna”. Det som är klart är att ”billig” norr- och västerbottens el är en chimär.

Åke Paulsson

2045

Den kommande industrisatsningen i norr kommer att öka elkonsumention med upp till 10 gånger. År 2045 kan Norrbotten ha cirka 40% av hela Sveriges elkonsumention.

Greenpeace: ”Oansvarigt att gå vidare med slutförvaret”

Socialdemokraterna har gett klartecken för slutförvaret av det radioaktiva avfallet från de svenska kärnkraftverken. Det innebär att Svensk kärnbränslehanterings (SKB) ansökan om ett slutförvar av kärnbränslet i kopparkapslar som begravs 500 meter ner i urberget i uppländska Forsmark nu kan bli verklighet. Där förväntas det ligga säkert i över 100 000 år tills radioaktiviteten avtagit. Men experterna är långt ifrån överens om att det är en säker metod och idén har fått kritik från delar av forskarvärlden som menar att kopparkapslarna kan korrodera redan om hundra år och att radioaktivitet kan börja läcka ut.

– Eftersom den vetenskapliga osäkerheten är så stor är det oansvarigt av regeringen att gå vidare med en metod som föreslagits av kärnkraftsindustrin och starkt ifrågasatts av oberoende forskare. Vi är skyldiga kommande generationer ett

säkert förvar av det radioaktiva kärnavfall som svensk kärnkraft producerar, säger Rolf Lindahl, kampanjledare på Greenpeace i ett pressmeddelande.

De borgerliga partierna, som anser att beslutet öppnar upp för att utveckla istället för att avveckla kärnkraftsindustrin, har varit drivande i att få igenom det kontroversiella beslutet.

Greenpeace manifestation utanför Rosenbad 27 jan.

FÖRVAR

Det finns över 400 kärnkraftverk i 38 länder runtom i världen. Inget land i världen har ännu byggt något slutförvar för använt kärnbränsle. Finland, Sverige och Frankrike är de länder som ligger längst fram i processen.

– Kärnkraftsindustrin är angelägen om att få det olösta problemet med avfallet från kärnkraften ”ur världen”. Men vi är fortfarande långt från att ha en säker metod som kan hantera slutförvaret, säger Rolf Lindahl på Greenpeace.

Ett stort frågetecken är huruvida framtida generationer om tusentals år ska minnas och förstå vad som ligger nedgrävt under Forsmark, så att de håller sig borta från platsen.

För 100 000 år sedan tror man att homo sapiens började vandra norrut. För 10 000 år sedan drog sig inlandsisen tillbaka från vår del av världen. De äldsta skriftspråken vi har är ungefär 5 000 år gamla.

100 000 år tillbaka i tiden är en helt ogreppbar tidshorisont, och kärnkraftsavfallet förväntas alltså få ligga ostört i Uppland minst lika länge.

Per Leander

Anders Karlsson
Demokratisk socialist och
hängiuen schackspelare

Sidan 7

Ibland tänker jag på Harry

När jag var 14 år anslöt jag mig till schackklubben i min hemort Hjo och började tävlingsspela. Under de följande åren stiftade jag vid brädet bekantskap med många säregna profiler, men speciellt en har för alltid etsats sig fast i mitt minne: Harry Persson. Som spelare var Harry tämligen medioker, nej det var som politiskt original hann väckte uppseende. Harry, jämgammal med seklet och kommen från fattiga förhållanden, hade redan i unga år anslutit sig till arbetarrörelsens radikala flygel och kom sedermera att tillhöra dem som alltid försvarede Sovjetunionen – från SKP och oppositionell inom VPK till APK, ett steg som var fullständigt självklart för Harry att ta vid partisplittningen 1977.

Harry bodde tillsammans med sin käresta i en liten stuga

en bit utanför Hjos grannkommun Tidaholm. Varje förmiddag puttrade han med sin moped in till Tidaholms centrum där han gick runt och resonerade om politiska angelägenheter med kommunens medborgare. Hans brinnande lokalpatriotism var omvittnad och engagemanget stort – många tackade honom när den långa kampen för en bro över ån Lidan slutade med seger. Det fanns till och med en del folkpartister som röstade på hans parti i kommunvalen och periodvis besatte han en plats i fullmäktige. Därtill sågs han som en hyvens kille vilken alltid när han kunde ställde upp med en hjälpande hand. Sedan att han i parti och minut kungjorde att ”i DDR äger folket allt” uppfattades mer som lustig kuriositet.

Vissa år spelade Hjo och Tidaholm i samma schackserie, så det var på det sättet jag blev bekant

med Harry. Det dröjde inte länge innan vi började att dryfta ideologiska frågeställningar. När jag då klargjorde min trotskistiska orientering skrek han över hela spellokalen – och nästan döv på sin ålders höst var han osedvanligt högljudd – ”sådana som du borde skjutas!” Jag tvivlar inte heller ett ögonblick på att han, om instruktionen kommit österifrån, verkligen verkställt ordern, trots att han till vardags var känd för att inte göra en fluga förnär. Annars älskade Harry att berätta om när han under Andra världskriget fick påhälsning av säkerhetspolisen, och hur dess nitiska konstaplar beslagtogs hans schackprotokoll – i tron att det handlade om något intrikat chiffersystem i kommunikationen mellan omstörtande krafter. Slutet för Harry kantades dock av svärta. Som en ensam och fysiskt bruten änklings framlevde han sin sista tid på ett vårdhem.

Och det sägs att han vägrade tro att Berlinmuren verkligen fallit. Utan den ”antifascistiska skyddsvallen” råkade hela hans existens i gungning.

Det är med en stor portion vemod jag tänker tillbaka på personer som Harry. Nog tål han att skrattas åt, men samtidigt var han en av tusentals gräsrotskommunister som på det individuella planet trots allt stod för hedervärda insatser inom bland annat facket, hyresgästföreningen, freds rörelsen och lokalpolitiken. Personligen utsattes också många av dem för svåra prövningar och umbäranden. Tänk bara på alla som under kriget placerades i arbetsläger eller som efter kriget förlorade såväl fackligt förtroendeuppdrag som anställning när sossarna proklamerade att varje fackförening och arbetsplats skulle förvandlas till ”ett slagfält mot kommunismen”. Eller alla de som rent

psykiskt inte måktade med att se sina drömmar om den goda socialismen i öster krossas.

Visst representerade dessa människor ett i långa stunder gravt förkalkat parti, vars diktaturvurm självklart också satte djupa spår i sättet att se på hur politiken skulle föras på svensk botten: där man ville reducera sig till att bli något av socialdemokratins ”vänliga påfösare”, där en mer djupgående inre partidemokrati inte existerade och där dess byråkratiska hållning starkt reducerade vikten av dess ingripande i fackföreningar och andra sociala rörelser.

Men, trots det, kämpade många av dessa diktatursvärmare som enskilda individer för ett mer jämlikt och demokratiskt Sverige – det var det som utgjorde den stora paradoxen.

Anders Karlsson

Att ta sig ur en neuropsykiatrisk återvändsgränd

Inom psykiatri hävdas att ADHD är ett medfött biologiskt problem ”Det finns inga belägg för att psykosociala faktorer såsom dålig uppfostran, brister i familjefunktion, stress, traumatiska händelser, miljöfaktorer eller dylikt skulle kunna förklara uppkomsten av adhd.” (Information Uppsala Landsting)

Mot denna uppfattning hävdas att barnets psykosociala omgivning har avgörande betydelse. Följaktligen är det inte vetenskapligt försvarbart att kalla ADHD för ett ”neuropsykiatriskt funktionshinder”

Socialstyrelsen har noterat att barn födda senare på året har betydligt högre risk/chans att få ADHD-diagnos jämfört med barn födda tidigt på året. Samma mönster i läkemedelsregistret: Fler pojkar som är födda årets sista månad får medicin mot

ADHD jämfört de som är födda första halvåret

Resultaten från läsundersökning av alla barn på södra Gotland: Lägst läsförståelse i årskurs 6 har nio pojkar och en flicka. Alla födda sista halvåret.

Högst läsförståelse har nio flickor och tre pojkar. Alla födda första halvåret.

För att särskilt pojkar ska bli goda läsare tycks det vara en fördel att de inte är födda i slutet av året.

Om man jämför sambandet över tid mellan ett bildavkod-

ningstest (bildläsning) och ett ordavkodningstest (ordläsning) finner man ett högt samband för flickor redan i årskurs två.

För pojkar finner man inte ens i årskurs tre något samband. Först i årskurs sex läser pojkarna i nivå med lässvaga flickor.

Varför skiljer sig pojkar och flickor så starkt? Pojkar avkodar uppenbart ord och bild på olika sätt. Är det som diagnosticeras som ADHD en stress-sårbarhetsproblematik som ger annorlunda mognadsutveckling?

Redan 2012 förklarade sex ledande företrädare för psykiatri på Gotland (GA 27 nov): ”Vi håller med Lars Lundström om att behovsanpassad undervisning skulle kunna hjälpa en stor del av dessa barn som idag behandlas med läkemedel men då skolan inte har tillräckligt med personal

Eftertamken

Lars Lundström

för att göra dessa anpassningar blir problemet medicinskt.”

På ön erbjuds idag psykofarmaka som förstahandsbehandling. Utöver 6 månader har preparatet okända långtidseffekter annat än att man blir kortare och väger mindre samt har ökat behov av sömnmedel.

Resultat: pojkar 10–19 år 8 procent medicinerade. Flickor 15–19 år 7 procent medicinerade.

Är det inte dags att ta fasta på upprepade krav från FN:s barnrättskommitté och äntligen anpassa behandling efter barnens behov?

Lars Lundström

Texten är tidigare publicerad i Mad in Sweden

Bilden är från området Sheikh Jarrah i det ockuperade östra Jerusalem där Palestinska invånare i maj förra året höll fredliga demonstrationer mot tvångsvräkningen av fyra palestinska familjer. Demonstranter möttes av våld från såväl bosättare som israelisk militär.

Israels apartheid mot palestinier:

Ett grymt system av dominans och ett brott mot mänskligheten

Israeliska myndigheter som utövar apartheid mot palestinier måste hållas ansvariga. Israel upprätthåller ett system med förtryck och dominans över det palestinska folket. Det gäller både palestinier i Israel och de ockuperade palestinska områdena (OPT), samt palestinska flyktingar i andra länder. Det säger Amnesty International i en ny rapport.

D en omfattande, 182 sidor långa rapporten *Israel's Apartheid against Palestinians: Cruel System of Domination and Crime against Humanity* dokumenterar hur Israel upprätthåller ett system som går att likställa med apartheid, enligt folkrätten. Inom det här systemet utför Israel storskaliga konfiskeringar av palestinsk mark och egendom, tvångsflyttningar och utomrättsligt dödande. De begränsar rörelsefriheten drastiskt för palestinier och förvägrar dem nationalitet och medborgarskap. Det här är kränkningar som enligt Amnesty International utgör apartheid, som är ett brott mot mänskligheten enligt Romstadgan och Apartheidkonventionen.

Amnesty uppmanar Internationella brottmålsdomstolen (ICC) att inkludera brottet apartheid i sin pågående utredning i de ockuperade palestinska områdena, och väddar till alla länder att använda universell jurisdiktion för att ställa de ansvariga inför rätta.

– Vår rapport visar den sanna vidden av Israels apartheidregim. Oavsett om de bor i Gaza, östra Jerusalem, Hebron eller Israel, behandlas palestinier som en underlägsen folkgrupp som systematiskt nekas sina rättigheter. Vår slutsats är att Israels grymma politik, med segregation, fördrivning och exkludering inom alla områden som den israeliska staten kontrollerar, tydligt utgör apartheid. Det internationella samfundet är skyldigt att agera, säger Agnès Callamard, Amnesty Internationals generalsekreterare, och fortsätter:

– Det finns inget som kan rättfärdiga ett system byggt på ett utdraget, institutionaliserat och rasistiskt förtryck av miljontals människor. Apartheid hör inte hemma i vår värld och länder som väljer att ursäktas Israel kommer att hamna på fel sida av historien. Regeringar som fortsätter att förse Israel med vapen och skydda landet från ansvar i FN stödjer apartheidsystemet, underminerar den internationella rättsordningen och förvärrar det palestinska folkets lidande. Det internationella samfundet måste inse verkligheten bakom Israels apartheid och börja utforska möjligheter till rättvisa.

Slutsatserna i Amnestys rapport bygger på en växande samling arbeten av palestinska, israeliska, och internationella icke-statliga organisationer, som allt oftare beskriver situationen för palestinier i Israel och/eller de ockuperade palestinska områdena som apartheid.

Apartheid är ett system som bygger på institutionaliserat förtryck och dominans, utövat av en folkgrupp på en annan. Det är en allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna och förbjudet enligt folkrätten. Amnestys omfattande research och juridiska analyser, som gjorts tillsammans med utomstående experter, visar att Israel upprätthåller det här systemet med hjälp av lagstiftning, policies/regler och handlingar som gör att denna grymma och diskriminerande behandling fortsätter.

I internationell straffrätt definieras brottet apartheid som specifika olagliga handlingar som utförs inom ett system av förtryck och dominans, i syfte att upprätthålla det systemet. Dessa olagliga handlingar beskrivs i Apartheidkonventionen och Romstadgan och inkluderar utomrättsligt dödande, tortyr, tvångsflyttning och förvägran av grundläggande rättigheter och friheter.

Amnesty har dokumenterat handlingar som är förbjudna enligt Apartheidkonventionen och Romstadgan i samtliga områden som Israel kontrollerar, även om de förekommer mer frekvent och våldsamt i de ockuperade palestinska områdena än i Israel. Israeliska myndigheter vidtar en rad olika åtgärder för att avsiktligt neka palestinier deras grundläggande fri- och rättigheter. Det handlar bland annat om långtgående inskränkningar i rörelsefriheten i de ockuperade palestinska områdena, långvarig och diskriminerande brist på investeringar i palestinska samhällen i Israel, och att palestinska flyktingars rätt att återvända inte respekteras. Rapporten dokumenterar även tvångsflyttningar, frihetsberövande, tortyr och utomrättsligt dödande, både i Israel och de ockuperade palestinska områdena.

Amnestys granskning visar att dessa handlingar är ett led i en systematisk och utbredd attack på den palestinska

befolkningen, och att de utförs i syfte att upprätthålla ett system av förtryck och dominans.

Dödandet av palestinska demonstranter är en av de tydligaste illustrationerna av hur israeliska myndigheter använder förbjudna medel för att upprätthålla status quo. År 2018 började palestinier i Gaza organisera veckovisa demonstrationer längs gränsen med Israel, och krävde att palestinska flyktingar skulle få rätt att återvända och ett slut på blockaden. Innan protesterna ens hade börjat varnade israeliska företrädare för att palestinier som närmade sig muren skulle skjutas. I slutet av 2019 hade israeliska styrkor dödat 214 civila, varav 46 barn.

Amnesty väddar också till FN:s säkerhetsråd att införa ett omfattande vapenembargo mot Israel. Det bör omfatta alla former av vapen och ammunition liksom utrustning till polis, eftersom tusentals palestinska civila har blivit utomrättsligt dödade av israeliska styrkor. Säkerhetsrådet bör också införa riktade sanktioner, såsom att frysa tillgångarna för israeliska företrädare med inblandning i brottet apartheid.

Sedan bildandet 1948 har Israel strävat efter att etablera och upprätthålla

en judisk demografisk majoritet, samt att maximera kontrollen över mark och resurser till gagn för judiska israeler. År 1967 utvidgade Israel denna politik till Västbanken och Gazaremsan. Än i dag styrs alla av Israel kontrollerade områden med syftet att gynna judiska israeler på bekostnad av palestinier, samtidigt som palestinska flyktingar fortsätter att exkluderas.

Amnestys rapport visar att flera israeliska regeringar har betraktat palestinier som ett demografiskt hot och vidtagit åtgärder för att kontrollera och minska deras närvaro och tillgång till mark i Israel och de ockuperade palestinska områdena. Dessa demografiska målsättningar illustreras väl av officiella planer för att öka andelen judiska invånare i områden i Israel och Västbanken, inklusive östra Jerusalem, vilket alltså utsätter tusentals palestinier för risk att tvångsflyttas.

Krigen 1947–48 och 1967, Israels pågående militärstyrke av de ockuperade palestinska områdena och formandet av separata juridiska och administrativa system inom området har lett till att palestinska samhällen har separerats och segregeras från judiska israeler. Palestina har fragmenterats geografiskt.

Palestinier som är medborgare i Israel åtnjuter ett större mått av rättigheter och friheter än de som lever i de ockuperade palestinska områdena. Palestiniernas situation i Gaza är annorlunda från den på Västbanken. Icke desto mindre visar Amnestys rapport att alla palestinier påverkas av samma övergripande system. Israels sätt att behandla palestinier har ett och samma mål i alla områden: att gynna judiska israeler i fördelningen av mark och resurser, och att minimera den palestinska närvaron och tillgången till mark.

Amnesty påvisar att israeliska myndigheter behandlar palestinier som en underlägsen folkgrupp som definieras av sin icke-judiska, arabiska tillhörighet. Denna rasistiska diskriminering är befäst i lagar som påverkar palestinier i hela Israel och de ockuperade palestinska områdena.

Som exempel förnekas palestinska medborgare i Israel sin nationalitet och skiljs

Agnès Callamard, generalsekreterare.

FOTO: FOREIGN AND COMMONWEALTH OFFICE

FOTO: AMNESTY INTERNATIONAL

enligt lag åt från judiska israeler. På Västbanken och i Gaza, där Israel haft makt över folkbokföringen sedan 1967, saknar palestinier medborgarskap och merparten av dem är statslösa. För att leva och arbeta i områdena krävs ID-kort utfärdade av den israeliska militären.

Palestinska flyktingar, som fördrevs i kriget 1947–49 och 1967, och deras ättlingar nekas alltjämt rätten att återvända till sina tidigare hem. Israels sätt att utsluta flyktingar står i uppenbar strid med folkrätten och har lämnat miljontals tvångsflyttade människor i utdragen limbo.

Palestinier i det annekterade östra Jerusalem tilldelas permanent uppehållstillstånd istället för medborgarskap, men i praktiken garanterar de inget permanent skydd. Sedan 1967 har över 14 000 palestinier fått sina uppehållstillstånd indragna av inrikesministeriet och blivit tvångsflyttade utanför staden.

Palestinier som är medborgare i Israel utgör cirka 21 procent av befolkningen och utsätts för många former av institutionaliserad diskriminering. 2018 tog denna diskriminering plats i lagboken, då det israeliska parlamentet stiftade en lag som definierar Israel utslutande som ”det judiska folkets nationalstat” och främjar byggandet av judiska bosättningar. Lagen avskaffade även arabiska som officiellt språk.

Rapporten dokumenterar hur palestinier i praktiken blockerar från att arrendera på 80 procent av den statligt ägda marken i Israel, till följd av rasistiska konfiskeringar av mark och en myriad av diskriminerande lagstiftning som reglerar tilldelning, planering och indelning av mark.

Situationen i Negev/Naqabregionen i södra Israel är ett typexempel på hur Israels detaljplaner medvetet utsluter palestinier. Sedan 1948 har israeliska myndigheter via olika lagar och regler försökt öka andelen judiska invånare i regionen, bland annat genom att avsätta stora områden som naturreservat eller militära övningsfält och sätta upp mål för att öka den judiska befolkningen. Detta har fått

förödande konsekvenser för tiotusentals palestinska beduiner som lever i regionen.

Totalt 35 beduin-samhällen, bebodda av omkring 68 000 människor, saknar i dag erkännande från Israel, vilket innebär att de är avskurna från det statliga el- och vattennätet och utsatta för upprepade rivningar av bostäder. Eftersom byarna saknar officiell status har invånarna också begränsade möjligheter till politiskt deltagande och de utesluts från offentlig sjukvård och utbildning. Dessa förhållanden har tvingat många att lämna sina hem och byar under former som går att likställa med tvångsflyttning.

Decennier av avsiktlig särbehandling av palestinier som är medborgare i Israel har lett till att de är ekonomiskt missgynnade i jämförelse med judiska israeler. Denna ojämlikhet förvärras av den uppenbart diskriminerande fördelningen av statliga resurser. Ett färskt exempel är regeringens återhämtningspaket med anledning av covid-19, av vilket endast 1,7 procent tilldelades palestinska lokala myndigheter.

En bärande del i Israels apartheidsystem är fördrivningen av palestinier från deras hem. Från och med landets grundande har Israel genomfört storskaliga och grymma konfiskeringar av mark från palestinier, och än i dag tillämpas en rad olika lagar och regelverk för att tvinga palestinier in i små enklaver. Sedan 1948 har Israel rivit hundratusentals palestinska hem och annan egendom. Det har skett i samtliga områden som Israel kontrollerar.

Precis som i Negev/Naqabregionen har Israel full kontroll över palestinerna som lever i östra Jerusalem och Område C i de ockuperade palestinska områdena. Där utfärdar myndigheterna inga bygglov till palestinier. Eftersom de då tvingas bygga utan tillstånd får de gång på gång se sina byggnader demolas.

I de ockuperade palestinska områdena förvärras situationen av den pågående expansionen av illegala israeliska bosättningar. Byggandet av dessa bosättningar har varit officiell israelisk politik sedan 1967. I dag upptar bosättningarna 10 procent av all mark på Västbanken, och i östra Jerusalem exproprierades cirka 38

procent av all palestinsk mark mellan 1967 och 2017.

Palestinska samhällen i östra Jerusalem är ofta måltavlor för organisationer som representerar bosättare och som, med den israeliska regeringens fulla stöd, arbetar för att fördriva palestinska familjer och lämna över deras hem till bosättare. Ett sådant område är Sheikh Jarrah, som varit skådeplats för återkommande demonstrationer sedan maj 2021 och där familjer kämpar för att behålla sina hem.

Sedan mitten av 1990-talet har israeliska myndigheter påtvingat allt striktare begränsningar av palestinernas rörlighet i de ockuperade palestinska områdena. Ett system av militära vaktposter, vägspärrar och stängsel styr palestinernas rörlighet i de här områdena och begränsar deras möjlighet att resa till Israel eller utomlands.

Ett 700 km långt stängsel, som Israel fortsätter att bygga ut, har isolerat palestinska samhällen i ”militära zoner” där invånarna krävs på flera särskilda tillstånd varje gång de ska lämna eller återvända till sina hem. I Gaza lever över 2 miljoner palestinier under en israelisk blockad som skapat en humanitär kris. Det är nästintill omöjligt för Gazabor att resa utomlands eller till resten av de ockuperade palestinska områdena. De är i praktiken segregerade från resten av världen.

– Svårigheten för palestinier att resa inom och utanför de ockuperade palestinska områdena är en konstant påminnelse om deras maktlöshet. Minsta förflyttning kräver den israeliska militärens godkännande, och att utföra enkla vardagssysslor kräver att du navigerar i ett system av våldsamt kontroll, säger Agnès Callamard och tillägger:

– Systemet med tillstånd inom de ockuperade palestinska områdena är typiskt för Israels flagranta diskriminering av palestinier. Israeliska medborgare och bosättare kan röra sig fritt, samtidigt som palestinier är inlåsta i en blockad, sitter fast i timmar vid militära kontroller, eller väntar på att ännu ett tillstånd ska utfärdas.

Amnesty har granskat samtliga av Israels rättsliga argument för hur man

behandlar palestinier. Rapporten visar att även om delar av den israeliska politiken kan ha utformats med legitima säkerhetsmål i åtanke, har den implementerats på ett sätt som är gravt oproportionerligt, diskriminerande och inte lever upp till folkrätten. Andra delar av politiken saknar helt och hållet grund i strävan efter säkerhet och är uppenbart utformad med avsikt att förtrycka och dominera.

Amnesty kommer med ett flertal specifika rekommendationer till de israeliska myndigheterna..

Amnesty förespråkar ett stopp för den brutala rivningen av bostäder och tvångsflyttningar som ett första steg. Israel måste erbjuda alla palestinier i Israel och de ockuperade palestinska områdena lika rättigheter, i enlighet med principerna för mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Israel måste erkänna rätten för palestinska flyktingar och deras ättlingar att återvända till de hem där de eller deras familjer en gång bodde, och till fullo kompensera offer för kränkningar av mänskliga rättigheter och brott mot mänskligheten.

Omfattningen och allvaret i de kränkningar som är dokumenterade i Amnestys rapport kräver en drastisk förändring av hur det internationella samfundet förhåller sig till människorättskrisen i Israel och de ockuperade palestinska områdena.

Alla länder har möjlighet att utöva universell jurisdiktion när det gäller personer som är misstänkta för brottet apartheid i strid med folkrätten. För länder som ratificerat Apartheidkonventionen är det en skyldighet.

– Den internationella reaktionen på apartheid kan inte längre stanna vid ljunna fördömanden och vaga yttranden,, säger Agnès Callamard. Hon avslutar:

– Israel måste avskaffa apartheidsystemet och börja behandla palestinier som människor med lika rättigheter och värdighet. Så länge det inte sker kommer fred och säkerhet förbli ett avlägset mål för såväl israeler som palestinier.

SPORTEN

Vid dagen för denna tidnings utgivning invigs de olympiska vinterspelen i Peking, efter att curlingen redan tjuvstartat 2 februari. Vi kan nu rikta in oss på drygt två veckor av högklassiskt tävlande fram till avslutningen 20 februari.

Blir det ett svenskt medaljregn i Peking?

Snart är det sportlov och dags för lediga dagar med skidresor och pulkaåkning. Men sportlovet kan också innebära både ekonomisk och psykisk press för föräldrar. Det visar en ny undersökning som Kantar Sifo gjort. I genomsnitt uppskattar föräldrar med barn i skolåldern att sportlovet kommer att kosta 5500 kronor. Nästan fyra av tio föräldrar har varit stressade över att hitta på roliga saker med sina barn på sportlovet. Var femte har någon gång nekat sitt barn att delta i en aktivitet eller resa under ett skollov på grund av att det varit för dyrt.

Det var 31 juli 2015 som Internationella Olympiska kommittén tilldelade Peking arrangörskapet i konkurrens med Almaty i Kazakstan. Det är vinterspel nummer 24 i ordningen sedan starten i franska Chamonix 1924 – då med endast 16 grenar och 200 deltagare från 16 nationer, vilket kan jämföras med Pekings 109 grenar med idag uppgivna 2 892 deltagare från 85 nationer. I förhållande till Sommar-OS är det dock inte riktigt samma gigantiska mått, där det senast i Tokyo 2021 handlade om 339 grenar med 11 325 deltagare från 205 nationer. Noteras kan att Peking blir den första stad som kan titulera sig som såväl sommar- som vinterarrangör. Kinas huvudstad stod värd för sommarspelen 2008. Som brukligt är följer också på samma ort de Paralympiska spelen 4–13 mars.

Peking är huvudort, men tävlingarna på snö kommer att äga rum i Yanqing och Zhangjiakou, 10 respektive 20 mil från huvudorten. Med höghastighetståg tar dock resan mellan Peking och Zhangjiakou endast 45 minuter.

Själva vinterklimatet påminner om det genomsnittligt svenska. Zhangjiakou har dagtid i februari en medeltemperatur på +1°C och nattetid -10°C.

Sjävklart har vi att se fram mot många fantastiska idrottsprestationer där vissa stjärnor speciellt skarpt kommer att rista in sig i historieböckerna. I exempelvis längdskidåkning finns de norska ässen Therese Johaug och Johannes Hoesflot Klaebo. Vi har amerikanska Michaela Shiffrin som i sina bästa stunder formligen dansar över snön i sin färd nerför pisterna eller den japanske konståkaren Yuzuro Hanyu som nu vid endast 27 års ålder är ute efter sitt tredje raka OS guld, med många fler.

Hur kommer det då gå för den 116 personer stora svenska truppen? Sverige tillhör de stora vinternationerna och belägger en sjundeplats i maratontabellen med totalt 131 medaljer, varav 51 av ädlaste valör. Dock hamnar vi i skuggan av vårt fantastiska grannland Norge som toppar tabellen med 306 medaljer, varav 107 guld. Höjdpunkten för svenskt vidkommande var spelen i schweiziska Sankt

Moritz 1948 där vi tillsammans med Norge delade förstaplatsen. Naturligtvis har vi också många oförglömliga minnen av svenska framgångar. För flera av våra något äldre läsare är nog Assar Rönnlunds formidabla slutsträcka i längdskidåkningens stafett i Innsbruck 1964 – precis när TV-apparaterna installerats i våra vardagsrum – något som dröjt sig kvar på näthinnan. För mig personligen glömmer jag aldrig Tomas Gustafsons seger på skridskoåkningens 5000 meter i Calgary 1988. Det hela utvecklades till ett trekejsarslag där Tomas inför slutvarvet låg åtta tiondelar efter nederländaren Visser och även efter Visserers landsman Kemkers. Med mjölksyra upp över öronen lyckades dock svensken att tömma sig på sina absolut sista krafter. Av bara farten tog Tomas sedan även hem segern på 10 000 meter, där han putsade sitt personbästa med 24 sekunder och gällande värdsrekord med 8 sekunder, och vid efterföljande presskonferens deklamerade han i renaste glädje till och med dikter på engelska.

Vid förra vinterspelen 2018 – i sydkoreanska Pyeongchang – erövrade Sverige sju guld, sex silver och ett brons och prognoserna är mycket goda för att utfallet denna gång kan bli ännu bättre. Vi ska inte bli förvånade om det hela slutar med 10 guldmedaljer och totalt hela 20 medaljer. Tre superstjärnor får framför allt bära ett enormt favoritskap. De jag tänker på är skridskoatleten Nils van der Poel, skicrossåkaren Sandra Näslund samt längdsprintern Maja Dahlqvist. Därutöver har vi ytterligare en uppsjö av heta medaljkandidater: curlinglagen på såväl herr- som damsidan, längdskidåkarna Ebba Andersson och Frida Karlsson, snowboardens Sven Thorgren, freeskiingens Oliwer Magnusson, storslalomens Sara Hector och systrarna Hanna/Elvira Öberg samt Sebastian Samuelsson i skidskyttespåret. Dessutom kan vi aldrig på förhand veta om herrarnas ishockeylag är fågel eller fisk!

Sandra Näslund.

Anders Karlsson

Kina borde inte få arrangera OS

De olympisk spelen har vid ett flertal tillfällen blivit föremål för olika typer av bojkottaktioner – utifrån skilda invändningar mot arrangörsländets politiska styre, den faktiska organisationen av spelen eller i protest mot nation/nationers rätt att delta. År 1936 fanns det en stark kritik mot att den tyska nazistiska regimen tilldelades spelen i Berlin. Av nationer var det dock endast det republikanska Spanien som bojkottade. Istället hade man planerat att genomföra en alternativ "folkolympiad" i Barcelona. 6 000 deltagare från 43 nationer var anmälda, men dagen före dess tänkta öppnande, 19 juli, inledde Franco den fascistiska resningen. Spelen fick flyttas till Prag, men 200 av deltagarna stannade kvar i Spanien för att försvara demokratin och kom att utgöra de första internationella brigadisterna.

OS i Melbourne 1956 utsattes för en smärre bojkott när tre nationer inte kom till start på grund av Sovjets inmarsch i Ungern och fyra nationer drog sig ur med hänvisning till Storbritanniens, Frankrikes och Israels angrepp mot Egypten (Suezkrisen). Vid OS i Montreal 1976 stannade hela 28 afrikanska nationer – plus Irak och Guyana – hemma i protest mot att inte Nya Zeeland diskvalificerats efter att ha spelat rugby i Sydafrika. När OS 1980 anordnades i Moskva fick USA – i protest mot Sovjets inmarsch i Afghanistan – med sig 41 andra nationer i sin uppmaning till bojkott. Som lite för att ge igen för gammal ost bojkottade sedan Sovjetblocket

– förutom Rumänien – OS 1984 i Los Angeles. Slutligen uppmanade Nordkorea till bojkott av OS i Seoul 1988 för att man inte fick vara med och dela på värdskapet, varvid Kuba, Nicaragua och Etiopien kom att följa uppmaningen.

Däremot har aldrig vinterspelen blivit föremål för några bojkotter, sannolikt beroende av att de trots sin avsevärda storlek till sin omfattning är betydligt mindre än sommarspelen. Annars borde exempelvis det vinterspel som ägde rum i tyska Garmisch-Partenkirchen 1936 – samma år som sommarspelen i Berlin – också hamnat i skottgluggen. Nu inför Peking-OS har det dock rests en del invändningar mot arrangörskapet, utifrån Kinas omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna i behandlingen av etniska minoriteter i Tibet och Zinjiang-provinsen samt strypandet av Hongkongs demokratiörelse. I februari förra året gick över 180 människorörelser, bland annat innefattande Zinjiang och Tibet, ut och uppmanade till bojkott – med argumentet att spelen i realiteten skulle rättfärdiga Kinas övergrepp. Internationella Olympiska Kommittén svarade att en bojkott inte var "rätt väg att gå" och att det "aldrig lett till någonting utan bara gått ut över idrottarna". När spelen nu invigs har ingen nation dragit sig ur själva tävlandet. Däremot genomför ett dussintal nationer en "diplomatisk bojkott", då inga statliga representanter närvarar under spelen vilket annars är brukligt, framför allt under invigningen.

Hur bör vi då se på idrottsliga

bojkotter av det här slaget? Ja, främst bör vi givetvis lyssna till vad grupper och enskilda människor som utsätts för förtrycket har att säga. Sedan är det nog klokt att tillämpa en måttstock där en regims överstridande av så kallat röda linjer utgör vägvisaren, och där röda linjer är synonymt med ockupationer, anfallskrig, systematiskt och omfattande fängslande av oppositionella samt grovt kränkande av etniska minoriteters rättigheter. I fallet Kina är det uppenbart att regimen i sin behandling av uigurer och andra minoriteter i Zinjiangprovinsen överskridit en sådan röd linje.

Amnesty uppskattar att hundratusentals människor från dessa grupper hålls i fängelse, och att hundratusentals – "kanske över en miljon eller fler" – spärrats in i så kallade "omskolningscenter". I samband med att Amnesty förra året släppte en rapport om tillståndet i provinsen sa Amnestys internationella generalsekretär Agnès Callamard följande:

– Uigurer, kazaker och andra muslimska minoriteter utsätts för brott mot mänskligheten och andra allvarliga kränkningar av deras mänskliga rättigheter som hotar att utrota deras religiösa och kulturella identiteter. Det måste chocka samvetet hos mänskligheten att mängder av människor har utsatts för hjärntvätt, tortyr och annan förnedrande behandling i interneringsläger och att miljoner andra lever i skräck under en omfattande övervakningsapparat. Kina borde inte få arrangera några olympiska spel.

Anders Karlsson

FIFA-tjänstemannen Abdullah Ibhaïs dömdes i december år 2021 till tre års fängelse. N.u kan han åtalas igen vilket kan leda till ett ytterligare fängelsestraff.

FIFA:s visselblåsare i Qatar riskerar nytt åtal

Den fängslade FIFA-tjänstemannen Abdullah Ibhaïs som avslöjade missförhållanden inom det Internationella Fotbollsforbundet kan åtalas igen .

FIFA-tjänstemannen Abdullah Ibhaïs kan bli åtalad igen, en månad efter att han förlorade i en domstol i Qatar och dömdes till tre år fängelse. Bakgrunden till det nya åtalet är uteblivna inbetalningar av ett privat lån, något som hans familj säger beror på att Ibhaïs inte har fått sitt avgångsvederlag, på uppemot 40 000 euro som kommittén hade lovat att lämna över till Ibhaïs efter att han sas upp i juni år 2020.

– Sjutton månader efter Abdullahs avgång har FIFA-kommittén fortfarande inte betalat ut hans kompensation, utan någon laglig grund, vilket bevisar för mig att det pågår en vedergällningskampanj mot honom, säger Ibhaïs bror Ziyad till tidningen NRC.

Abdullah Ibhaïs arbetade som medie- och kommunikationschef för FIFA-kommittén i Qatar fram till november år 2019 när han blev åtalad för att ha tagit emot mutor.

Knappt två år senare dömdes han till fem års fängelse i en rättegång som har blivit hårt kritiserad, framförallt då det saknas något belägg för att Ibhaïs faktiskt ska ha tagit emot mutor. Det enda beviset är tjänstemannens egna erkännande, vilket ska ha skett under tvång och som han vid flera tillfällen har försökt att dra tillbaka.

Ibhaïs valde att överklaga domen men under de sista förhandlingarna i december förra året tog det domstolen mindre än en minut att avslå hans vädjan. Istället fastslogs hans straff till tre år.

Avsaknaden av konkret bevisning har lett till att såväl Ibhaïs familj som olika människorättsorganisationer säger att åtalet mot honom var en direkt hämndaktion, till följd av att han hade kritiserat kommitténs hantering av landets migrantarbetare.

Kommittén uppger att anledningen till att de inte vill betala ut summan är att Ibhaïs måste hitta en ny "sponsor", vilket syftar på det så kallade Kafala-systemet som innebär att en arbetsgivare blir sponsor för en migrantarbetare genom att ge denna person jobb och husrum. I utbyte blir den anställda bunden till sin arbetsgivare och kan knappt säga upp sig, byta jobb eller får annan rättslig hjälp.

Under år 2020 ändrades lagstiftningen gällande systemet efter kraftig internationell kritik men trots det används det gamla systemet fortfarande i stor utsträckning.

Då Ibhaïs ursprungligen är från Jordanien menar kommittén att de har varit hans sponsor under hans vistelse i Qatar. Däremot avsåg de sig det här ansvaret efter att han hade åtalats, och förklarar att han nu måste hitta en ny sponsor som kan gå i god för honom – innan han kan få sina pengar.

Abdullah Ibhaïs kan inte arbeta på grund av sitt fängelsestraff vilket gör det nästintill omöjligt för den förre detta tjänstemannen att hitta en sponsor, något som hans familj säger att kommittén mycket väl är medvetna om.

Trots det har FIFA-kommittén valt att inte kommentera det nya åtalet, eller oviljan att betala ut tjänstemannens avgångsvederlag.

Däremot har de tidigare sagt att anklagelserna om att han ska ha dömts för sina åsikter om migrantarbetarna är "löjlig, ärekränkande och falsk", och att det faktiskt finns starka bevis som pekar på att Ibhaïs har tagit emot mutor.

Linnea Bergqvist
Blankspot
CC BY-NC-ND 2.5 SE

I en motion till V-kongressen kräver flera lokala delningar och fackligt aktiva vänsterpartister att de anställdas makt över sitt arbete görs till en huvudfråga i årets valrörelse. Man lyfter fram coronapandemin där underbemanning, tillfälliga anställningar och en ovilja att lyssna på personalen fick katastrofala följder, inte minst för de äldre. Vänsterpartiet i Umeå har redan nappat på förslaget. I ett förslag till kommunfullmäktige utvecklar man motionens huvudtankar och visar hur man kan göra politik av en sådan inriktning.

Demokrati på arbetsplatserna

Gör makten över arbetet till en valfråga!

Stora Enso lägger ner Kvarnsvedens pappersbruk, 340 sägs upp. Flexator utanför Nässjö stänger, 100 varslas. Handelsbanken slår igen lokalkontor runt om i landet, personal och lokalbefolkning drabbas. Och de anställda inom vården upplevde inte minst under Coronapandemin hur deras erfarenheter inte togs till vara. Gång efter gång står anställda och samhällen inför fullbordat faktum när arbetsgivare maktfullkomligt beslutar om framtiden. Så kan vi inte ha det. Demokrati och inflytande ska präglade hela samhället, även arbetsplatserna.

Vi yrkar därför:

att en huvuduppgift i valet 2022 är driva frågan om de anställdas makt över sitt arbete.

Vänsterpartiet bör också aktivt tillsammans med fackliga organisationer bidra till att utarbeta mer konkreta former för verkligt löntagarinflytande.

att följande stycke införs på rad 313 i Valplattformen för 2022:

En central uppgift i valet 2022 är driva frågan om de anställdas makt över sitt arbete och att stödja fackligt aktivas kamp för avtal som ger reell beslutanderätt till de fackliga organisationerna. Den offentliga sektorn kan här gå före och genom beslut och avtal överföra makten över

Gör makten över arbetet, som till exempel Kvarnsvedens pappersbruk till en valfråga. Montage.

frågor som arbetstid, bemannings- och anställningsfrågor och arbetets organisering till de anställda.

Bakgrund: de senaste åren har minnet av rösträttsreformerna 1918–21 firats. Men det var ett demokratiskt genombrott med förhinder. För den tidens arbetarrörelse var det självklart att rösträtten skulle följas av beslut som vidgade demokratin till att också gälla makten på arbetsplatserna. Men kraven på industriell demokrati röstades ner i riksdagen.

I stället ersattes kraven så småningom av den korporativa Salt-sjöbadsandans tandlösa företagsnämndsavtal som på inget sätt rubbade arbetsgivarnas makt.

När arbetarrörelsen åter gick till offensiv i svallvågorna av gruvstrejken och de vilda strejkerna under 1970-talet utmanades ”den svenska modellens” klassamarbete. Frågan om demokratin på arbetsplatserna ställdes snart högst på dagordningen – till exempel i förslaget till löntagarfonder.

Men när det gällde retirerade S. Och frågan om arbetsplats-

demokrati försvann från det offentliga samtalet.

Makten över arbetet ligger fortfarande hos ägarna, ofta hos aktieägare med kortsiktiga profitintressen, skilda från arbetarnas och tjänstemännens. Också i den politiskt styrda offentliga sektorn saknar de anställda reella maktresurser.

Ja, deras ställning har istället försvagats på senare tid. Arbetslösheten har mångdubblats. Allt fler saknar fasta jobb och får hålla till godo med behovsanställningar, deltid och sms-

jobb. Att avskaffa LAS innebär att klockan vrids tillbaka 50 år. Och införandet av NPM – New Public Management – i offentlig sektor har ytterligare fjärrat de anställda från inflytande över sin arbetssituation.

Coronapandemin satte konsekvenserna i blyxtbelysning: Underbemanning, tillfälliga anställningar och en ovilja att lyssna på personalen fick katastrofala följder, inte minst för de äldre.

Det kommande valet handlar i stor utsträckning om den solidariska välfärdssektorns framtid.

Här finns en konkret möjlighet att visa på betydelsen att låta stat, kommun och regioner föregå med gott exempel som mönsterarbetsgivare när det gäller arbetsmiljö, arbetstider och inte minst de anställdas möjligheter att få reellt inflytande över sina arbetsförhållanden.

Kampen om makten över arbetet handlar om rätten att bestämma över förhållandena där vi tillbringar en så stor del av våra liv. Det är i grunden en demokratisk fråga. Men som inte minst lärdomarna från Coronapandemin visar är de anställdas kunskaper och erfarenheter av central betydelse också för försvaret av den solidariska välfärdsstaten. ■

Arbetsplatsdemokrati – ett nytt projekt i Umeå

Inspirerade av motionen om arbetsplatsdemokrati till V-kongressen lämnade vänsterpartisterna Jan-Olov Carlsson, Bore Sköld, Lennart Arvidsson och Ellen Ström in följande motion till kommunfullmäktige i Umeå.

Firandet av 100 år av demokrati har skett på olika sätt de senaste åren. Fokus har legat på minnet av rösträttsreformerna 1918–21. Regeringens motto har varit: Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati.

Men det var, och är fortfarande, ett demokratiskt genombrott med förhinder. Tanken på den vidgade demokratin kom aldrig att på allvar omfatta ett demokratiskt inflytande inom andra delar av samhället. Maktförhållandena på arbetsplatserna är i stort sett oförändrade. Den arbetsrättsliga lagstiftningen som genomfördes framför allt under 70- och 80-talen

stannade vid insyn och samverkan (MBL, lag om styrelserepresentation, med flera). I många avseenden har de anställdas och de fackliga organisationernas inflytande i realiteten minskat de senaste decennierna.

Det är därför dags med en ny demokratiseringsvåg – hundra år efter den förra. Den offentligt drivna sektorn kan här gå före och skapa bättre förutsättningar för de anställda att få ett reellt inflytande och större makt över sin arbetssituation. All tillgänglig forskning visar att inflytande över arbetets organisering är av större betydelse för motivation och

välbefinnande än många andra arbetsvillkor.

Åtgärder i den här riktningen kan på allvar göra skillnad när det handlar om ohälsa i arbetslivet, höga sjuktal och långtidssjukskrivningar – något som är särskilt angeläget i de traditionellt kvinnodominerade omsorgsyrkena.

Umeå skulle kunna bli ett gott exempel som mönsterarbetsgivare när det gäller anställdas möjligheter att få reellt inflytande och i hög utsträckning kunna råda över sina arbetsförhållanden.

Vänsterpartiet yrkar

att Personalnämnden får ett uppdrag att inleda en process tillsammans med de fackliga organisationerna som kan leda till beslut och avtal om att överföra ett reellt inflytande frågor som arbetstid, bemannings- och anställningsfrågor och arbetets organisering till de anställda inom Umeå kommun.

att kommunfullmäktige uttalar en ambition att försök inom ett eller flera områden kan påbörjas inom en tolv månadersperiod från att motionen antagits.

att arbetet med konkreta uttryck för arbetsplatsdemokrati bedrivs som försöksverksamhet till dess utvärdering genomförts och slutsatser kunnat dras av effekterna för såväl verksamheten som de anställda.

Jan-Olov Carlsson, Bore Sköld, Lennart Arvidsson, Ellen Ström (V)

Hyreskamp på Söder – Eva Fee och Håkan Blomqvist kampanjar mot marknadshyra.

Ett sammelsurium av skräck

Hyresaktivisten Eva Fee, V, om bostadspolitiken i Stockholm

Av elaka tungor kallades kvarteret ibland "Söders Östberlin", de vita miljonprogramshusen med nära 460 lägenheter vid den lummiga Rosenlundsparken mitt på Stockholms Södermalm. Här huserar den stridbara hyresgästföreträdaren Eva Fee, numera pensionär sedan åren som jurist på Skatteverket, för att inte tala om alla aktiviståren för länge sedan i FNL-rörelsen, 70-talets SKP, FiB-juristerna och anti-kärnkraftsrörelsen. Sedan blev det facket SACO och hyresgäst-rörelsen via en studiegrupp om bostadspolitik.

– Jag gick med i Vänsterpartiet inför förrföra valet och har väl varit med omkring tio år. Vi ville göra något och var med på några möten, men det var svårt att få gehör för bostadspolitik. Det var mest diskussioner om identitetspolitik.

Så hon engagerade sig i den lokala hyresgästföreningen på Linjalen, därpå i Södermalmsstyrelsen.

– Även om mycket har omvandlats till bostadsrätter finns det tolv tusen medlemmar på Södermalm. Frågorna handlar om alltifrån att stötta folk med konkreta ärenden om renoveringar och till de stora övergripande politiska om hur hela bostadsmarknaden organiseras, allmännyttans utveckling och var bygga och hur bygga. Nu blir det ofta för högt, för dyrt, på grönområden och fel.

För de bostadspolitiska frågorna engagerade sig Eva Fee i Stockholmsföreningens bostadspolitiska grupp, Bopol.

Det radikala programmet från Hyresgästföreningen i Stockholm finns både som ambitiös, läsvänlig broschyr och på nätet. Eva Fee är van vid att formulera politik och budskap som når fram, inte minst som redaktör för innerstadsföreningarnas Hyrespressen med tjugofemtusen i upplaga fyra gånger per år och Linjalens egen kvarters-tidning. Därför är hon också frustrerad över förslaget till valplattform inför Vänsterpartiets kongress i helgen.

– För det första för att det är så illa skrivet och mycket blaj utan konkreta förslag. Sen för att bostadsfrågan som är så grundläggande för människor, ja en av grundvalarna för ett mänskligt samhälle, inte lyfts fram ordentligt ens med ett eget avsnitt och rubrik. En fråga som är så viktig för stödet åt Vänsterpartiet. Vi kan inte bara skriva att "vi vann" om marknadshyran, utan måste lyfta fram behovet av en social bostadspolitik med konkreta krav på statliga investeringar och återupprättad allmännytta.

– Viska inte heller ägna oss åt självskryt genom att inte ens nämna den breda rörelsen mot marknadshyror som samlade både hyresgästföreningar och andra under förra våren till protester och demonstrationer.

Eva Fee var en av eldsjälarna den gången, drog in grannar och olika LH – lokala hyresgästföreningar – runt hela Södermalm, knäpade ihop en massa banderoller och informationsplakat på lokalkontoret i Linjalen och samlade outröttligt namn mot

marknadshyra vid Ringens köpcentrum på Skanstull.

Tillsammans med andra V-medlemmar plus ledamöter av Stockholmsdistriktets bostadsutskott, där hon själv är med, har hon författat motioner till kongressen om att lyfta fram bostadsfrågan i ett eget avsnitt samt att uppmärksamma den utomparlamentariska rörelsen. Själv är hon inte ordinarie ombud utan ersättare från partiföreningen Västra Södermalm, men hoppas på det bästa. Nu förbereder hon sig framför allt för stormöte den 1 februari. Alltså inledningen av period nummer två för den utomparlamentariska rörelsen "Nej till marknadshyra – ja till social bostadspolitik".

– Vi ska diskutera vilka krav rörelsen ska lyfta fram, vi har fem huvudparoller som kan anpassas lokalt, sedan gäller det att mobilisera inför den 9 april då vi ska visa hur viktig bostadspolitiken måste vara i valet, ja tvinga politikerna att diskutera våra krav. Vänsterpartiet får inte nöja sig med något "vi vann", när det gäller marknadshyror. De förslagen ligger kvar, borgarna har inte ändrat sin politik.

– Vänstern måste våga prata om sänkta hyror och återköp av fastigheter från ägare som missköter sig. Ta bara det här med den tyska fastighetsjätten Vonovia som nu tagit över skandolaget Hembla som köpte upp fastigheter i miljonprogrammet, bland annat i Järva.

Bostadsmarknaden har blivit ett sammelsurium av skräck.

Håkan Blomqvist

FOTO: ANNA DRVNIK

Hallå där Kjell Östberg ...

Du är ombud på Vänsterpartiets kongress i helgen. Hur ska det bli?

– Det känns spännande, men jag antar att det blir intensivt. Det har skrivits mer än 500 motioner. Partistyrelsen föreslår nu att kongressen bara ska behandla valplattformen och stadgefrågor och att de övriga motionerna inte tas upp. Det här är ett dilemma. En för späckad dagordning gör att många frågor inte hinner diskuteras ordentligt. Men de allmänna motionerna ströks också vid den förra kongressen och att låta dem gå i papperskorgen igen är inte bra för den interna demokratin. Själv tycker jag att kongressen bör diskutera valplattformen nu och sedan ajourneras till längre fram i år.

Hur ser du på förslaget till valplattform?

– Det finns mängder med bra konkreta förslag men jag är tveksam till partistyrelsens utgångspunkt. Den vill bara driva frågor som är politiskt möjliga att genomföra under kommande mandatperioden. Det är ett obegripligt passivt ställningstagande. Mycket som

är nödvändigt redan nu kommer inte att gå att genomföra på så kort sikt men måste ändå föras fram med kraft. Det gäller kanske framför allt klimatkrisen. Och vem kan säga vad som kommer att vara möjligt under de kommande fyra åren? Vem kunde till exempel förutse den mobilisering som gjorde det möjligt att stoppa marknadshyror? Tvärt om visar det exemplet på det går att förändra dagordningen genom att tillsammans med sociala rörelser driva frågor som ingen annan gör. Och är det inte just i år som det behövs ett parti som tänker längre än en mandatperiod?

Några frågor som du tänker driva?

– Min lokalförening har motionerat om att bostadspolitiken måste prioriteras och få ett eget avsnitt i programmet. Det är bra tycker jag.

Sen har jag varit med om att skriva en motion om att frågan om makten på arbetsplatserna måste drivas idag. Den motionen presenteras förresten på detta uppslag, och dessutom i veckans Flamman.

Carmen Sandiego

Rättvis klimatomställning!

Äntligen är det dags för kongress igen! Vänsterpartiet har den bästa klimat- och miljöpolitik i undersökningar från miljöorganisationer och stödet inom partiet är starkt för vår breda klimat- och miljöpolitik. Det skriver Samuel Skånberg som också vill att detta ska avspeglas i valplattformen.

I partistyrelsens förslag har klimatdelen fått ta stor plats och det är något jag verkligen är glad för. Klimatomställningen går för sakta. Omställningen måste ske på ett rättvist sätt så att inte de rika slipper undan medan låginkomsttagarna får ta smällen.

Partistyrelsen föreslår massiva investeringar i att göra industrin grön och att bygga ut elkapaciteten. Men frukten av de satsningarna kommer vi sannolikt inte kunna skörda på många år. Det räcker alltså inte med investeringspolitik som innebär utsläppsminskningar om tiotals år. Vi behöver driva en politik som även innebär att utsläppen minskar här och nu.

Att värna ett hållbart klimat och en levande natur har ett värde i sig. En klimat- och miljöpolitik måste säkerställa att vi lever inom planetens gränser. I den bästa av världar kan vi reglera och fasa bort klimat- och miljöskadliga produkter och verksamheter utan att det påverkar befolkningen eller ens märks. Men det finns inga klimatsmarta alternativ till fossildrivna flygplan. Därför måste vi minska flygandet och därför behövs en

proportionerlig flygskatt. Stora motorvägar skapar mer biltrafik. Det kommer inte räcka med att ersätta fossilbilar med elbilar, vi måste stoppa nya motorvägsbyggen i storstäderna och öka kollektivtrafikresandet och cyklandet.

Skogen är en viktig kolsänka och är hem för många arter och ekosystem. En större del av skogen måste skyddas och kalhyggen måste fasas ut. Vi måste värna den biologiska mångfalden.

Men vi ska göra omställningen rättvis. Ingen ska behöva vara rädd för att man inte kan försörja sig eller ta sig till jobbet. Därför behöver en stor del av omställningen i första hand ske i storstäderna. Och det behövs omställningsstöd och utbildning för de arbetare som jobbar inom industrier som behöver ställa om eller i värsta fall läggs ner.

Därför vill jag särskilt lyfta följande motioner:

E18 Vi ställer om Sverige

E92 Artkrisen ett lika stort hot som klimatkrisen

E112 Långsiktiga och kortsiktiga utsläppsminskningar

E115 Rad 143 Förtydligande av synen på skogsbruk

E132 Koldioxidutsläppen måste börja minska omedelbart

E139 Rad 158 Industrins omställning från fossilt – tydligare krav och grön investeringsbank

E171 Hållbar produktion och konsumtion av livsmedel

E172 Rad 191 Hållbar livsmed-

elsproduktion och grön upphandling

E181 Investeringar är viktiga – men klimatomställningen kräver mer

E184 Motion till Valplattformen – Vänsterpartiets kongress 2022

E345 Kompetensutveckling och utbildningsinsatser vid omställning till ”Gröna Jobb”

Vi i Vänsterpartiet stoppar inte huvudet i sanden när det kommer till klimat- och miljökriserna. Men våra lösningar har ett rättviseperspektiv och gör livet bättre för flertalet.

Samuel Skånberg

Samuel Skånberg är sammankallande för V:s rikstäckande klimat- och miljönätverk, samt författare och underskrivare till en rad klimat- och miljömotioner.

Plats i regeringen är ingen självklarhet

Göte Kildén, medlem i Vänsterpartiet och Socialistisk Politik, diskuterar i ett Facebookinlägg regeringsfrågan inför Vänsterpartiets kommande kongress i helgen:

Är själv medlem sedan drygt två år, om än sjukdom har gjort att jag inte varit så aktiv i de politiska diskussionerna som jag önskat.

Kanske är det därför jag bokstavligen togs på sängen av Nooshi Dagdostar när jag tidigt en morgon fick se en lång intervju med henne i Expressen.

Jag vaknade tvärt. Men alltförersom slokade sinnet. För vad är det hon lyfter fram i intervjun? Jo, att vi ska regera med (s), (mp) och (c). Basta.

För trots osämjan mellan Dagdostar och Lööf, där anklagelser om högmöj, översitteri och

offerkoftor haglat i debatterna, vill V-ledaren ha med Centern i en kommande rödgrön regering om S, V, MP och C när över 50 procent i valet den 11 september, skriver tidningen. ”Min uppfattning är att hela regeringsunderlaget ska sitta med i regeringen”, menar hon bestämt. ”Min utgångspunkt är att Vänsterpartiet också sitter i regeringen”.

Expressen frågar sedan om detta är något man diskuterar i partiet och i så fall också ett principbeslut om att rösta nej till varje regering där (v) inte ingår?

”Det skulle kunna bli det”, blir då svaret. ”Vi har inte fattat ett

sådant beslut än så länge, för det är självklart för oss att hela regeringsunderlaget i grund och botten borde sitta i regering. Vi har sett instabiliteten det skapar när man inte gör det.”

Men är det verkligen så självklart? För mig som socialist och vänsterpartist är det en helt felaktig ingång.

Varför ska vi överhuvudtaget antyda att vi vill ha med Annie Lööfs parti i en regeringskoalition? Utgångspunkten borde i stället vara att vi ser offensivt på möjligheterna att i en bra valrörelse vinna en majoritet av väljarna för en majoritetsregering (s) och (v) i höstens val! Vill Miljöpartiet vara med som en släpvagn efter tåget så må det vara.

En framgång som självklart bara är möjlig om (s) bryter med

andan från Januariavtalet. Den ”instabilitet” som skapades med denna uppgörelse handlade i grunden om att regeringen Löfven kapitulerade för liberaler och centerpartister genom att ge upp historiskt viktiga löntagarkrav.

Nyamko Sabuni hade helt rätt när hon nyss med en glad fanfar erkände att avtalet ”handlade om att skada socialdemokratin så mycket som möjligt”. I sak att desarmera viktiga historiska segrar för arbetarrörelsen.

Centerpartiet är en av den svenska borgerlighetens viktigaste partier. I många ekonomiska frågor, inte minst när det gäller avskyn för ekonomisk jämlikhet och fackligt inflytande, är det ett högerextremt parti. Vår uppgift kan inte vara att skyla över detta genom att anpassa oss till hur det ekonomiska etablis-

Kommentar

Göte Kildén

semanget och dess journalistkår prompt vill att regeringsfrågan ska diskuteras.

Centerpartiet skulle aldrig sätta sig i en släpvagn kopplad till en vinnande vänsterrörelse. I stället är det både historiskt och i dag ett parti vilket rusar fram på spåret i en rak kollisionkurs med våra intressen som ett parti för Sveriges löntagare.

Hur vi sedan ställer oss till olika regeringsunderlag och budgetfrågor är en fråga som ska komma på bordet när det finns verkliga fakta att ta ställning till.

Göte Kildén

Inför avgiftsfri kollektivtrafik i alla Sveriges kommuner!

Den globala uppvärmningen är vår tids stora ödesfråga, men trots den allvarliga situationen är det här i Sverige relativt tunnått med konkreta politiska åtgärder som verkligen kan göra skillnad. En åtgärd av det slaget skulle vara att införa avgiftsfri kollektivtrafik i alla vårt lands 290 kommuner. Det skriver Anders Karlsson

Debatt

Anders Karlsson

Idag står den privata bilismen för runt 20 procent av de svenska utsläppen av växthusgaser, så en radikal ökning av resandet med kollektivtrafik vore en väsentlig förstärkning av klimatstrategin. Bilismen för även med sig andra utsläpp i form av bland annat kväveoxider och andra partiklar. Det är utsläpp som under senare decennier hamnat i skymundan, men en tysk studie från 2015 beräknade att drygt 8 000 svenskar varje år dör på grund av luftföroreningar – varav självklart bilismen utgör en bidragande del.

Därtill skulle införandet av avgiftsfri kollektivtrafik vara en träffsäker fördelningspolitisk åtgärd, en ekonomisk lättnad för studerande, sjukpensionärer, arbetslösa och andra låginkomsttagare. I Göteborg kostar idag ett månadskort 795 kronor. Tidningen Dagens ETC har räknat på vad det skulle kosta om vi istället helt och hållet finansierade resandet skattevägen och kommit fram till att det skulle handla om en genomsnittlig månatlig skatthöjning på 328 kronor – således långt mindre än hälften av dagens utgift. Upplyningsvis bör sägas att pensionärer, som redan idag stora delar av dygnet åker gratis, rimligtvis bör slippa denna skatthöjning, men det skulle enbart betyda en synnerligen marginell höjning för övriga.

Än bättre rent fördelningspolitiskt vore det givetvis om avgiftsfri kollektivtrafik genomfördes generellt i alla landets kommuner, och då exempelvis finansierades med en återinförd skatt på förmögenheter – en så kallad klimatskatt!

Inte att förringa är att ett ökat kollektivt resande sannolikt för det goda med sig att antalet döda och skadade i trafiken minskar betydligt. Siffrorna för 2020 stannade vid 204 döda och 1 645 svårt skadade. Det skulle ge en ansevärd kostnadsbesparing för samhället i stort. Dessutom slapp vi alla kostnader kring biljetthandlingen, ett kalas som årligen enbart i

Göteborg går på över 100 miljoner kronor. Och alla kontrollanter skulle kunna tilldelas mer meningsfulla och utvecklande arbetsuppgifter.

För att denna reform ska få maximalt genomslag måste den kombineras med ett antal andra åtgärder. Förutom det självklara med en rejäl utbyggnad av kollektivtrafiken handlar det om att inskränka bilismen – genom trängselavgifter, mindre parkeringsutrymmen och mer av bilfria gator och hela innerstadskärnor. I stadsplaneringen bör det kollektiva resandet få en mer central plats. Det kan exempelvis vara frågan om att uppföra ett nytt sjukhus i direkt anslutning till buss-, spårvagns- eller tunnelbanestråk, eller att inte anlägga lågprisvaruhus eller andra köpcentra en bra bit utanför stadernas mer bebodda delar.

Men kommer inte införandet av avgiftsfri kollektivtrafik innebära att vi i mindre grad kommer att gå och cykla, och att folkhälsan därför på längre sikt riskerar att försämrats? För att i görligaste mån undvika detta negativa scenario bör reformen kombineras med en massiv cykelsatsning: kraftigt utbyggda cykelvägar, bättre parkeringsmöjligheter, subventionerade reparationer, med mera.

Avgiftsfri kollektivtrafik är inte heller någon drömsk utopi som aldrig praktiserats i det verkliga livet. År 2020 blev Luxemburg det första landet att införa det, av världens städer är Estlands huvudstad Tallinn det mest kända exemplet och bland Sveriges kommuner har redan idag Fagersta, Hallstahammar, Ockelbo, Sala och Surahammar helt avgiftsfria system.

Avgiftsfri kollektivtrafik ett av vår tids viktigaste krav att kämpa för!
Anders Karlsson

Strul i distributionen!

Förra veckans tidning kom ut ovanligt sent, och en gångs skull var det inte nedskärningarna på Postnord som var förklaringen utan ett misstag på tryckeriets lastkaj. Tidningsbuntarna blev helt enkelt kvar på tryckeriet till fredagen.

Vi beklagar verkligen detta och konstaterar att vi återigen fått ett pedagogiskt exempel på hur skör vår infrastruktur har blivit i denna tid av "lean" och så kallad "just in time".

Vill du försäkra dig om att få tidningen i tid råder vi dig att byta till digital prenumeration. Det gör du genom att registrera dig som ny digital prenumerant på internationalen.se/prenumerera. Skicka sedan ett mejl till prenum@internationalen.se och meddela att du vill byta från papperstidning till digital.

Johannes Jensen,
Prenumerationsansvarig

Försenad julklapp till Intis!

Som vi flera gånger nämnt så blir 2022 ett provningens år för Internationalen i och med att Presstödsnämnden med minimalt varsel satt en gräns för antalet gåvoprenumeranter på fem procent av den totala upplagan. För att klara detta satsar vi i år extra mycket på att nå ut till nya läsare, vilket gör att alla bidrag från er trogna prenumeranter betyder extra mycket.

Utän att förringa alla er andra som bidragit till veckans resultat vill vi ändå särskilt lyfta fram kamraten som värvat sex nya prenumeranter och kamraten som bidragit med 10 000 kronor och dessutom lovat att göra detsamma en gång i månaden i tio månader!

Tillsammans med övriga bidrag landade veckans insamling på 12 182 kr

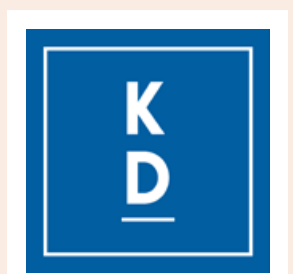
Det är insatser som dessa som ger extra kraft nu när vi antar utmaningen att göra 2022 till ett framgångsår.

Supporta Intis!
PG 67 82 72 – 6
SWISH: 123 539 30 53
Årets resultat hittills är
24 390 :-

Historielektion med Jensen Education:

Startade som en motrörelse till nazismen:

Startade **inte** som en motrörelse till nazismen:

Socialistisk Politik vill avskaffa kapitalismens fåtalsmakt, där kortsiktig vinst för några få går före allt annat. Vi verkar för ett socialistiskt samhälle där storföretag, banker och naturresurser ska ägas gemensamt och skötas demokratiskt med hänsyn till de ekologiska ramar naturen ger.

För att genomföra denna ekosocialistiska inriktning måste vi bygga ett samhälle med demokratisk och jämlik självförvaltning utan privilegier eller fallskärmsavtal. Bara en grundlig samhällsomvandling kan lösa planetens ödesfrågor: den globala uppvärmningen, miljöförstöringen, kriget och den extremt ojämna fördelningen av resurser mellan människor i världen. Vi har bara en planet – det kräver internationell solidaritet.

För att ta några steg mot detta idag krävs det enhet, sammanhållning och kamp för gemensamma intressen mellan alla delar av den breda arbetarklassen. Fackföreningarna måste vara demokratiska och slåss både för sina medlemmar och för dem som står utan jobb. Vi är feminister; sexism och förtryck av HBTQI-personer måste bekämpas. Vi är anti-rasister, bekämpar nationalism och högerextremism samt de imperialistiska kriget för olja och herravälde.

Socialistisk Politik är en socialistisk inspirationskälla, öppen för medlemmar i övriga vänstern. Socialistisk Politik är ansluten till Fjärde Internationalen som samlar socialister och revolutionärer på alla kontinenter.

Socialistisk Politik
Box 7043, 402 31 Göteborg
PlusGiro: 678168 – 6

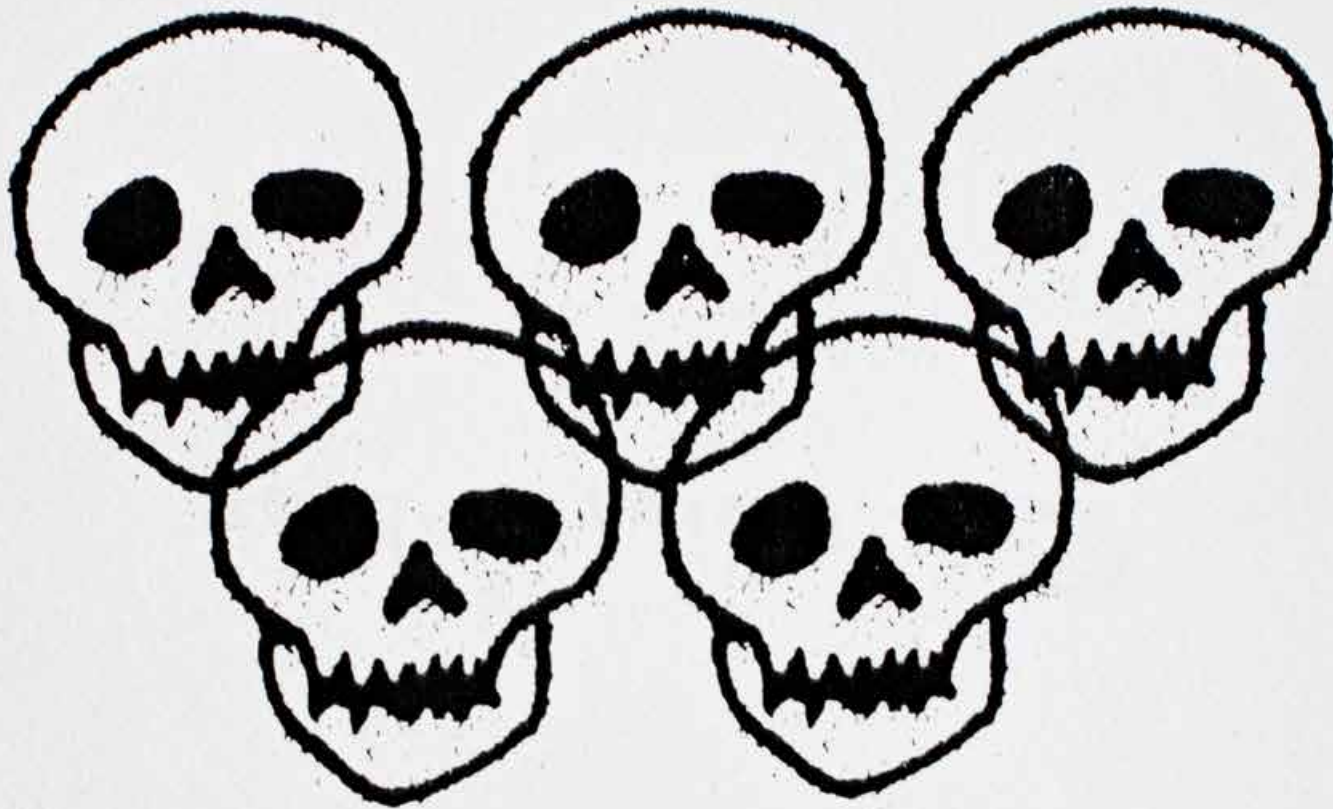
www.socialistiskpolitik.se

E-post:
socialistiskpolitik@gmail.com

Skype:
sp_sverige

Socialistisk Politik
kampfond Pg. 39 69 1-1

Berlin-OS 1936

Peking-OS 2022